

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

Nina Bevec

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA

Študijski program: Razredni pouk

**Lutka pri poučevanju angleškega jezika v
prvem triletju**

DIPLOMSKO DELO

Mentorica: dr. Karmen Pižorn

Somentorica: dr. Mateja Dagarin Fojkar

Kandidatka: Nina Bevec

Ljubljana, junij 2013

IZJAVA:

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo.

Zahvala

Ob izdaji diplomskega dela se najlepše zahvaljujem asistentki dr. Mateji Dagarin Fojkar za vložen čas, trud, prijaznost in potrpežljivost. Prav tako se zahvaljujem doc. dr. Karmen Pižorn za dodatno strokovno vodenje pri pisanju diplomske naloge.

Najlepše se zahvaljujem tudi učiteljicam iz OŠ Trebnje za prijazno pomoč. Nenazadnje se zahvaljujem tudi učencem OŠ Trebnje za odlično sodelovanje.

Za moralno podporo se zahvaljujem svojemu partnerju in družini. Ko sem najbolj potrebovala spodbudne besede, so mi stali ob strani. Hvala za potrpežljivost in razumevanje.

Hvala!

POVZETEK

Uporaba lutke pri poučevanju ni več neznanka. Čedalje več učiteljev in vzgojiteljev sprejema in spoznava njene razsežnosti in pozitivne vplive na motivacijo otrok. Ob lutki se otroci nezavedno učijo in usvajajo nove besede in stavčne strukture. Z animiranjem lutke in igranjem predstav premikajo učenci ovire pri govorjenju v tujem jeziku. Zato je še toliko bolj dobrodošla pri poučevanju angleščine kot tujega jezika.

V diplomski nalogi sem obravnavala vpliv lutke na motivacijo in zanimanje učencev pri pouku angleščine. V teoretičnem delu sem se osredotočila na teorijo o tujem jeziku - angleščini, o lutki in o poučevanju tujega jezika z lutko. Zadnji del je najbolj obširen in zajema veliko praktičnih napotkov, ki so lahko v pomoč učiteljem pri poučevanju angleškega jezika z lutko.

Cilj empiričnega dela je bil približati učenje tujega jezika z lutko na čim bolj zanimiv način, izboljšati komunikacijo otrok v angleškem jeziku z lutko, s pomočjo lutke spodbujati komunikacijo otrok med učiteljico in učenci v angleškem jeziku. Želela sem tudi ugotoviti, katero poučevanje je otrokom ljubše: z lutko ali brez in zakaj. Izvedla sem nekaj ur v razredu brez lutke in nekaj z lutko. Opise praktičnih izkušenj sem med sabo primerjala in naredila sklep.

Splošna ugotovitev je, da je lutka močno motivacijsko sredstvo. Vsem otrokom sta bili bolj všeč uri z lutko, ker je bilo bolj zabavno. Vsi otroci so z lutko v rokah spregovorili vsaj eno besedo v angleščini.

KLJUČNE BESEDE:

Lutka, zgodnje poučevanje angleškega jezika, lutka in tuji jezik, motivacija.

TEACHING ENGLISH WITH PUPPETS IN THE FIRST TRIADE

ABSTRACT

The use of puppets in teaching is no longer a mystery. More and more teachers accept and get to know its magnitude and impact on children's motivation. Through puppets, children subconsciously learn and acquire new words and sentence structures. By animating puppets and playing puppet shows pupils overcome obstacles in speaking a foreign language. That is why it is so welcomed in the classroom to teach English as a foreign language.

In this thesis I have discussed the impact of puppets on pupils' motivation in English classroom. In the theoretical part I have focused on the theory of English as a foreign language, the puppets in general and on teaching a foreign language with a puppet. The last part is the most extensive and includes many practical tips that can help teachers to teach English with a puppet.

The goal of the empirical work was to teach a foreign language with a puppet in the most interesting way, improve communication in English with a puppet, and use pupils to promote children's communication between teacher and pupils. I also wanted to investigate which English lesson they preferred, the ones with or the ones without a puppet. I performed a few lessons with a puppet and a few without one.

The overall conclusion is that the puppet is a strong motivational tool. All children preferred the lesson with the puppet. And all children spoke at least one word in English.

KEY WORDS:

Puppet, early language learning, a puppet and a foreign language, motivation.

KAZALO

I. UVOD.....	1
II. TEORETIČNI DEL	2
1. TUJI JEZIK ANGLEŠČINA	2
1.1 PRIDOBIVANJE MATERNEGA IN DRUGEGA/TUJEGA JEZIKA	2
1.2. KAKO SE OTROCI UČIJO JEZIKOV?	3
1.2.1. Usvajanje prvega jezika	3
1.2.2. Ali usvajamo prvi in drugi jezik na isti način?	3
1.3. ZGODNJE UČENJE ANGLEŠKEGA JEZIKA.....	6
1.3.1 Razlogi za zgodnje učenje tujega jezika	6
☐ Razvojna psihologija.....	6
☐ Nevropsihologija.....	7
☐ Antropologija	7
☐ Pedagogika	8
2. LUTKA.....	11
2.1. DEFINICIJA	11
2.3. MAGIČNA MOČ LUTKE	12
2.3. VPLIV LUTKE NA OTROKA	14
2.4. LUTKA V ŠOLI	16
2.5. KAKO KVALITETNO OŽIVETI LUTKO?	17
2.6. VRSTE LUTK.....	19
3. LUTKA IN ANGLEŠČINA KOT TUJI JEZIK	22
3.1. BITI NEKDO DRUG	22
3.2. ZAKAJ UPORABLJATI LUTKO PRI POUČEVANJU ANGLEŠKEGA JEZIKA?.....	23
3.3. LUTKA V PRAKSI	28
3.3.1. Lutka kot osebni pomočnik učitelja pri učenju angleščine	28
a) Načrtovanje dela v razredu s stalno lutko	28
d) Z lutko govorimo samo v angleščini:.....	29
e) Lutka - tihi pomočnik:	30
f) Spodbuda za poslušanje:	30
g) Uporaba maternega jezika in angleščine pri uri:.....	31
3.3.2. Občasne lutke	32
a) Izhodišče za uporabo lutk:	32
b) Izdelovanje lutk pri uri angleščine:	35
III. EMPIRIČNI DEL.....	36
4. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	36
4.1. RAZISKOVALNI CILJI	36

5. METODOLOGIJA	37
5.1. OSNOVNA RAZISKOVALNA METODA	37
5.2. OPIS VZORCA	37
5.3. POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV	37
5.5. POSTOPEK OBDELAVE PODATKOV	38
6. IZVAJANJE UR V RAZREDU	39
6.1. OBNOVA PRAVLJICE	39
6.2. URI ANGLEŠČINE BREZ LUTKE.....	41
6.2.1. Učna priprava s prilogami	41
6.2.2. Analiza učnih ur	49
6.3. URI ANGLEŠČINE Z LUTKO	52
6.3.1. Učna priprava s prilogami	52
6.3.2. Analiza učnih ur	58
6.3. SKUPNA ANALIZA	61
IV. ZAKLJUČEK.....	65
V. LITERATURA	67

KAZALO SLIK IN GRAFOV

Slika 1: Prstne lutke	21
Slika 2: Lutke na kolenih.....	22
Slika 3: Marioneta kekec.....	22
Slika 4: Senčne lutke za rjuho	23
Graf 1: Strukturni prikaz odstotkov odgovorov otrok o tem, katera ura jim je bila ljubša.....	64
Graf 2: Prikaz odgovorov učencev zakaj jim je bila izbrana ura ljubša	65

I. UVOD

Živimo v sodobnem svetu, kjer je znanje vsaj še enega jezika (poleg maternega) nuja. Pomembno je, da posameznik obvlada in ljubi svoj materni jezik, vendar je tudi pomembno, da poleg tega obvlada vsaj še en tuj jezik. Nikoli se ne moremo opredeliti do jezikov na način, da je pomembnejši od drugega, ta je pa manj vreden. Znanje vsakega je poseben zaklad, ki ga je potrebno ceniti. Vendar angleški jezik že kar nekaj časa imenujemo »svetovni jezik«.

Pri učenju tujega jezika in učenju nasploh je zelo pomembna izbira učne metode (pristop), saj le-ta izpostavi visoko motiviranost otroka za učenje angleškega jezika. Mi smo tisti, ki otroka učimo in ga spoznavamo z novo snovjo, ga uvajamo v predmet. Torej smo mi tisti, ki smo ga dolžni motivirati in veliko je odvisno od nas, ali bo otrok vzljubil tuj jezik.

V svoji diplomski nalogi se bom opredelila do lutke kot izbire učne metode za poučevanje angleškega jezika. Simbolična igra omogoča otroku posebno komunikacijo z okoljem tudi na nebeseden (neverbalen) način. Preprosta lutka lahko v rokah učitelja stimulira otrokovo ustvarjalnost, ki ima lahko velik vpliv na njegovo samozavest in dejanja.

Lutka ima pri majhnem otroku izjemno moč. V literaturi lahko zasledimo primere otrok, ki so z lutko spregovorili. Z lutko izboljšamo otrokovo samozavest, pri nastopanju z lutko nastopajo tudi tisti otroci, ki so vedno sedeli v ozadju. Izboljša se komunikacija med učiteljico (vzgojiteljico) in učencem ter med učenci.

II. TEORETIČNI DEL

1. TUJI JEZIK ANGLEŠČINA

1.1 Pridobivanje maternega in drugega/tujega jezika

»Šele z jezikom postane

otrok pravi človek.«

(Seliškar 1995)

Zgornji stavek nam veliko pove. Z govorom lahko sporočimo vse pomembne stvari za nas. Ljudem sporočamo, ali smo žejni, lačni, nas kaj boli, kaj čutimo ... Jezik, govor in sporazumevanje so sopomenke, s katerimi se poistovetimo v družbi, službi, v šoli in nasploh v socialnem svetu. Poznamo več vrst jezikov: materni, drugi in tuji jezik. Pri nas je, za večino ljudi, materni jezik slovenščina. Drugi jezik so madžarščina, italijanščina in nemščina in prvi tuji jezik je načeloma angleščina, vendar tudi francoščina, nemščina, italijanščina, španščina ...

Materni jezik: ali prvi jezik, je navadno tudi učni jezik, učni predmet in učno načelo.

Drugi jezik: je jezik neposrednega okolja (govornega polja), manjšinski jezik.

Tuji jezik: je jezik sporočanja v širšem družabnem okolju, uradni jezik različnih druženj, jezik ekonomske, tehnične rabe, sosedni jezik. (Čok 1994: 100)

Skela in Dagarin (2009) sta o učenju maternega in prvega/tujega jezika zapisala: »Učenje tujega jezika se umešča v še nekončan proces usvajanja maternega jezika, v izjemno občutljivo obdobje otrokovega kognitivnega in čustvenega razvoja. Neustrezno poučevanje zato ne škodi le nadaljnjemu učenju tujih jezikov, temveč lahko slabi tudi zmožnost prvega, maternega jezika. Če se želimo ustrezno spopadati z nekaterimi zmotnimi predstavami, ki so prisotne na tem področju, mora profesionalizem učiteljev tujega jezika na tej stopnji temeljiti na ustreznem teoretičnem in praktičnem znanju.«

Svoje zapise nadaljujeta: »Metodologija poučevanja tujih jezikov v otroštvu mora, če želi biti skladna s cilji pouka na tej stopnji, črpati svoja načela z različnih področij: razvoja otroka, teorije učenja, razvoja prvega jezika, razvoja drugega jezika v dvojezičnih okoljih, razvoja

tujih jezikov v različnih okoljih. Če je v najbolj splošnem smislu temeljni cilj poučevanje tujih jezikov na omenjeni stopnji: »*jezikovno, psihološko in kulturno pripraviti otroke na učenje jezika*«, potem moramo oblikovati takšen teoretični okvir metodologije poučevanja tujih jezikov, ki bo zagotavljal »uresničevanje vzgojnega pristopa skozi igrivo metodologijo«.

1.2. Kako se otroci učijo jezikov?

Nikakor ne smemo zanemariti dejstva, da se materni jezik in tuji jezik učimo na drugačen način.

1.2.1. Usvajanje prvega jezika

Prvi jezik oz. materinščina je jezik, ki ga govorijo člani znotraj svoje družine. Navkljub temu, da živimo v Sloveniji, ni nujno, da imajo vsi prebivalci slovenščino za materinščino. Le-te se učimo v svojem domačem okolju in v šoli. Skela in Dagarin (2009: 44) navajata: »Ob zadostnem *vnosu* in priložnostih za *interakcijo* se vsi otroci naučijo svoje materinščine brez večjega napora in se do starosti štiri do pet let uspešno sporazumevajo v okviru znanih kontekstov.« Svoje trditve nadaljujeta: »Otroci so pri usvajanju materinščine v začetnih letih izjemno ustvarjalni in dejavni. Do 4. ali 5. leta starosti večina otrok svojo materinščino že bolj ali manj v celoti usvoji, in sicer v smislu slovničnega nadzora in besedišča, potrebnega za vsakdanje pogovore. Kljub temu pa je pred petletniki, ki so sicer uspešni v komunikaciji v domačem okolju še dolga pot učenja materinščine za potrebe sporazumevanja zunaj domačega okolja.«

1.2.2. Ali usvajamo prvi in drugi jezik na isti način?

Vsak od nas, ki je imel izkušnjo učenja tujega jezika, bi verjetno odgovoril, da sta procesa različna. Pa vendar obstajajo podobnosti in razlike pri učenju teh dveh jezikov.

»Otroci drugi jezik usvajajo v bolj ali manj naravnem okolju, torej v družini ali v okolju, v katerem ga posameznik (npr. oče ali mati) ali skupina (npr. drugi otroci ali vzgojitelji) govore kot materni jezik, ali pa je to jezik večinskega prebivalstva, medtem ko se tuji jezik uči v šoli ali specializirani ustanovi v okolju maternega jezika.« (Prebeg-Vilke, 1995: 61, povz. po Brumen 2003)

Drugi jezik otroci usvajajo zato, ker jih na to navajajo situacija in okoliščine, v katerih žive, v mnogih primerih pa je možnost komuniciranja s posamezniki, ki so jim blizu, ali z delom okolja vezana na uporabo drugega jezika.

Brumen (2003) pa v primeru učenja tujega jezika navaja, da je pa učenje povečini nenaravno, omejeno na nekaj ur organiziranega tedenskega pouka, učitelji pa se morajo kar najbolj potruditi, da osmislijo prizadevanje, v katerem otroci ne vidijo neposredne koristi.

Kakšne so te podobnosti in razlike pri procesu učenja prvega in tujega jezika nam dobro podata Skela in Dagarin: »Procesa usvajanja prvega in tujega jezika sta istovetna, kar se tiče tega *kaj* se moramo naučiti (npr. jezikovne oblike; pravila rabe; miselne procese komunikacije). Učenci se morajo – poenostavljeno rečeno – naučiti govoriti, poslušati, brati in pisati. Vendar pa se najstniku ali odraslemu pri učenju tujega jezika ni treba ponovno naučiti posameznih miselnih procesov ali sestavin procesiranja informacij, saj je te že usvojil in jih pozna, čeprav se jih morda ne zaveda. To predhodno »znanje« mora samo prenesti na novo znanje, ki ga usvaja (na tuji jezik). Seveda bo ta prenos zahteval izjemno veliko vadb.« Tako prideta do bistva našega problema, ki pa je razlika med usvajanjem prvega jezika in usvajanjem oz. učenjem drugega jezika. »[...] je način, na katerega usvajamo znanje. Usvajanje prvega jezika je notranja in bistvena sestavina – nekakšen stranski proizvod – otrokovega splošnega osebnostnega, čustvenega, socialnega in spoznavnega razvoja. Ti dejavniki so gonilna sila usvajanja prvega jezika in določajo njegovo naravo.«

Materinščina nam je na nek način bi lahko rekla »vsiljena«. Otrok se uči materinščine spontano pri: igri na igrišču, pogovoru s starši, prepiru s sestro ali bratom. Kar se pa tiče tujega jezika, s(m)o pa otroci oropani »naravnega« okolja učenja tujega jezika. Pinter (2006) poda svoje mnenje pri razliki učenja tujega jezika in prvega jezika glede na okolje: »Ko se učenci začnejo učiti nov jezik, niso vključeni v angleško okolje in se ne učijo angleščine preko tega, da bi spoznavali nove prijatelje ali, da bi se vklopili v novo okolje. Angleščino se učijo kot predmet, tako kot matematiko, zgodovino in ostale predmete na urniku.« Tudi Čok (1999) poda negativen primer: »V večini primerov učenci s tem jezikom zunaj razreda nimajo veliko stika. Možnosti za uporabo tujega jezika v razredu je potrebno ustvariti (simulirati).« Tako lahko nekateri učenci pridobijo odpor do angleščine. Tudi motivacija izgine, saj ne morejo angleščine vaditi v naravnem okolju, vendar samo pri dotičnih urah angleščine znotraj pouka.

Prebeg-Vilke (1995: 61, povz. po Brumen 2003) pa vseeno najde tudi pozitivni vidik učenja angleščine, kot učnega predmeta. Pravi, da usvajanje drugega jezika običajno že v otroštvu vodi do dvojezičnosti ali bilingvizma, medtem ko učenje tujega jezika v šolskih pogojih vodi k bilingvizmu, ki ga ob ugodnih razmerah in ob dobri notranji motivaciji učenci dosežejo do konca šolanja. Če že nismo imeli te sreče, da bi se učili angleščine nezavedno v predšolskem oz. naravnem okolju, je, tako kot v vseh stvareh v življenju, tudi učenje tujega jezika na koncu v naših rokah.

1.3. Zgodnje učenje angleškega jezika

*»Zahtevati popolnost takoj je
največja nepopolnost vsega poučevanja.
(To require perfection at once is the
greatest imperfection of most teaching).«
(Seliškar, 1995)*

Seliškar (1995: 45) pravi, da je zgodnje učenje tujega jezika v Sloveniji vsako učenje tujega jezika v predšolski dobi in v prvih letih osnovnega izobraževanja.

Sicer si strokovnjaki niso enotni v tem, kdaj naj bi se zgodnje poučevanje angleščine začelo in končalo. Nekateri so mnenja (povz. po Brumen 2004), da je zgodnje učenje tujega jezika kakršnakoli oblika institucionalnega poučevanja in učenja tujega jezika v predšolski dobi oz. v prvih štirih razredih osnovnih šol. Drugi so ta začetek predstavili na odhod v osnovnošolsko izobraževanje. Verjamem, da si bodo še naprej to razlagali po svoje in zelo širokopotezno.

1.3.1 Razlogi za zgodnje učenje tujega jezika

Strokovnjaki, ki se znanstveno ukvarjajo z zgodnjim poučevanjem tujega jezika, navajajo argumente za začetek poučevanja tujih jezikov v prvih štirih razredih osnovne šole z vidika štirih disciplin: razvojne psihologije, nevropsihologije, antropologije, pedagogike (Brumen 2003).

- **Razvojna psihologija**

Že začetne raziskave so temeljile na psiholoških utemeljitvah. Raziskovalci so se naslonili na razvojno psihologijo kot disciplino, ki se ukvarja s spremembami človeškega razpoloženja ter vedenja.

Rachel Cohen (Doye, 1997: 5, povz. po Brumen 2003) meni, da mlajši kot se otrok začne učiti jezika, toliko bolje (angl. the younger the better).

Angleščino sem poučevala otroke, stare štiri leta, in res drži rek, da sprejemajo znanje kot gobe. Mlajši otroci niso obremenjeni s predsodki o tujem jeziku, z drugimi šolskimi predmeti in ostali aktivnosti. V teh letih se vse učijo skozi igro. Dobro pripravljene igralne dejavnosti v

angleščini otroka zelo motivirajo in si nezavedno zapomni veliko tujih besed in besednih zvez. Predvsem se mi je zdelo pomembno spontano učenje angleščine, npr. gibalna minutka v angleščini (stand up, sit down, turn around, clap your hands ...). Spontanega učenja mora biti čim več, da otroci utrjujejo svoje znanje angleščine in se nezavedno učijo angleščine

- **Nevropsihologija**

Penfield in Roberts (1959, povz. po Brumen 2003) sta v knjigi »Speech and Brain Mechanism« utemeljevala biološki urnik za učenje jezika na podlagi svojih raziskav človeških možganov. Poročata tudi, da človeški možgani pri otroku, starem do devet let, v primeru poškodbe popolnoma ozdravijo. To dejstvo jasno kaže, da je zgodnja plastičnost možganov kapital, ki ga moramo izkoristiti v prid učenju tujega jezika.

Van Parreren (1976, povz. po Brumen 2003) trdi, da je ta psihološki argument medel, saj ne upošteva možnosti, da lahko zgodnjo plastičnost možganov nadomestimo z višje razvitimi učnimi strategijami pri starejšem otroku.

Dejstvo je, da je zgodnja plastičnost možganov kapital, ki ga moramo izkoristiti pri zgodnjem učenju tujega jezika. Vseeno se pa tudi strinjam se z Van Parretenom, da lahko prednost zgodnjega lažjega učenja angleščine nadomestimo s kvalitetnejšimi strategijami. To lahko primerjam z učenjem angleščine svojih vrstnikov, ki so se učili nemščino kot prvi tuji jezik. Veliko se jih je začelo angleščino učiti šele v srednji šoli. Res je, da jim je bilo težje, vendar ravno tako zdaj, v odrasli dobi, dobro govorijo angleško. Verjamem, da je veliko stvari odvisno tudi od motivacije in želje posameznika.

- **Antropologija**

Ko se rodimo, smo nepopisan list papirja. To pomeni, da lahko postanemo karkoli želimo oz. drugi želijo od nas. Začetna odprtost omogoča, da nas starši oz. družba oblikujejo po svoje, izgubi pa se med vsem oblikovanjem in vključevanjem v družbo. Tako razvijemo navade, ki so priporočljive za našo družbo in smo tudi težje odprti za nove navade, ker smo preveč vpeti v svoje.

Tudi Brumen (2003) tako piše: »Prvotno odprt človek postane monokulturna in enojezična osebnost. Določeni antropologi menijo, da je osnovna naloga izobraževanja obdržati to »utemeljitev« v določenih mejah. Razmišljajo, da ta proces, ustalitev (kot ga imenujejo), preprečuje posamezniku doživljanje in potrditev drugih načinov življenja. Zato menijo, da je učenje tujih jezikov najboljši razlog, da to »utesnitev/ustalitev« konča.«

Z učenjem tujih jezikov bi lahko obnovili ta vsestranski pogled na svet in izstopili iz okvirjev monokulture.

- **Pedagogika**

Poleg antropološkega in psihološkega vidika je nujno potrebno upoštevati tudi izobraževalni vidik. Na kratko lahko povzamem, da je pedagoški vidik povezan z globalizacijo, etiko, multikulturnostjo in spoštovanjem do drugih kultur.

Brumen (2003: 14) se do razloga pedagogike opredeli: »Svet se zaradi številnih gospodarskih, tehnoloških, političnih, kulturnih dejavnikov nenehno spreminja. Učenci vedno pogosteje srečujejo člane drugih etničnih skupin ter govornih skupnosti, zato morajo biti pripravljeni na takšna srečanja. Zelo zgodaj potrebujejo, kar strokovnjaki imenujejo, medkulturne komunikacijske sposobnosti sporazumevanja. Zato morajo pridobiti govorne sposobnosti vsaj enega tujega jezika in znanje o drugih kulturah. In če naj posedujejo potrebne dispozicije zahtevanih sposobnosti, kot nam jih kažejo psihološke ter fiziološke ugotovitve, potem jim moramo zagotoviti takšno izobraževanje.«

Stern (1969: 26, povz. po Brumen 2003) pravi, da pridobivanje tujega jezika mora skupaj z branjem in s pisanjem postati sestavni del otrokove osnovne izobraženosti. Velik del svetovne populacije je dvojezičen, veliko ljudi živi na področjih, kjer govorijo več različnih jezikov, zato ni opravičljivo izobraževanje samo enega jezika. Če izobraževanje odraža realnost, v kateri živimo, moramo že v začetnih fazah formalnega poučevanja seznaniti otroke z drugimi jeziki in s kulturami.

1.3.2 Cilji zgodnjega učenja tujega jezika

Seliškar (1995: 45-47) pravi, da je jezik svojevrsten predmet učenja. Zanj sta značilni dve osnovni sestavini, in sicer znanje jezika in znanje njegove uporabe, ki sta združeni v enotnem procesu.

Seliškarjeva poudarja globalni cilj zgodnjega učenja tujega jezika, ki je. naučiti učence medsebojne, svobodne izmenjave ustne, manj tudi pisne besede, ter vzbuditi v mladem učencu ljubezen in veselje do učenja tujega jezika. Ta globalni cilj deli na:

a) dolgoročni cilji (po končanem zgodnjem učenju tujega jezika):

- razvijanje občutka za jezik (ang. sensibilisation);
- priprava za kasnejše učenje (ang. initiation);

- vzbuditi občutek za drugačno kulturo (ang. crosscultural awareness);
- splošni razvoj (ang. general development).

b) kratkoročni cilji (pedagoški nameni, ki jih dosežemo v določenem časovnem obdobju, na primer v enem šolskem letu) – v našem primeru so to cilji učenja tujega jezika v 3. in/ali 4. razredu.

Otroka moramo naučiti:

- spretnost poslušanja (ang. listening);
- spretnost govorjene besede (ang. speaking);
- spretnosti branja in pisanja (ang. reading and writing);
- osnove znanja o jeziku kot sistemu (ednina, množina, trdilna, vprašalna oblika).

Pinter (2006) navaja, da je veliko dobrih razlogov za učenje tujega jezika. Poudarja tudi, da imajo otroci veliko koristi od učenja tujega jezika. Navadno so cilji zgodnjega učenja angleščine naslednji:

- razvijati otrokove osnovne zmožnosti komunikacije v angleščini;
- spodbujati veselje in motivacijo;
- promovirati učenje o drugih kulturah;
- razvijati otrokove intelektualne zmožnosti;
- razvijati otrokovo metajezikovno ozaveščanje;
- spodbujati »naučiti se učiti«.

Večina držav želi poudarjati predvsem prva dva cilja. Prvi navadno vsebuje učenje otrok, da znajo govoriti o sebi in o svojem okolju, v katerem živijo, da razumejo in se odzivajo na osnovna navodila v angleščini in da znajo komunicirati v pogovoru z nekom o temah, ki jih zanimajo.

Drugi cilj stremi predvsem k temu, da bi naredili angleščino privlačno kot šolski predmet. Želja je, da se pri otrocih dviguje njihova motivacija in se spodbuja tudi kasnejša želja po angleščini. Na tej točki se zdi ključno, da se predstavi tuji jezik na zabaven način.

Tretji cilj dodaja čisto drugo dimenzijo kot ostali cilji: medkulturni cilj. S tem skušamo dvigniti učenčevo zavedanje o »drugih«, z drugačnim jezikom in drugo kulturo. Ta cilj vključuje še dodatne cilje kot so: različni pogledi na svet, spreminjanje stereotipov, preprečevanje predsodkov in diskriminacije in pridobivanje tolerance oz. strpnosti.

Cilji iz učnega načrta:

V učnem načrtu angleščine za osnovno šolo so cilji razdeljeni na splošne in operativne cilje.

Splošni cilji za angleščino so v učnem načrtu za angleščino (2011) napisani zelo široko: »Pouk angleščine naj učencem omogoča razvoj njihovih sposobnosti, osebno rast in samouresničitev. Učenci pridobivajo in razvijajo jezikovna in nejezikovna znanja, jezikovne, medkulturne in druge zmožnosti, spretnosti, stališča in vrednote, ki so medsebojno prepletene in jim omogočajo dejavno, uspešno in kritično vključevanje v njihovo osebno, šolsko in družbeno okolje, nadaljnje šolanje in poklicno udejstvovanje, nadaljnje šolanje in poklicno udejstvovanje v prihodnosti. Tako usposobljeni učenci se bodo smelo vključevali v slovensko, evropsko in svetovno skupnost narodov in narodnosti na podlagi spoštovanja medjezikovnega in medkulturnega sporazumevanja.«

Operativni cilji so bolj ozko in specifično usmerjeni kot splošni. Predvidevajo določena znanja, ki jih morajo učenci usvojiti tekom svojega izobraževanja, da lahko pozitivno zaključijo predmet. Pri vsebinah je učni načrt za angleščino (2011) bolj ohlapen: »Izbirni operativni cilji in vsebine niso posebej opredeljeni, učitelj jih načrtuje skladno z učnim načrtom, potrebami pouka in glede na značilnosti in interese učencev. Namenjeni so predvsem poglobljanju in razširjanju medkulturne sporazumevalne zmožnosti v angleščini«. To je velika prednost načrtovanja učnih ur. Če vsebine niso posebej določene, da to učitelju večjo svobodo in širino pri načrtovanju in izvajanju.

»Učenje angleškega jezika je aktivnost, ki ponuja zvedavemu, mlademu človeku veliko novega in zanimivega; odpira mu pogled v drugačnost, dviga mu samozavest, ko razume tujo govorico in se v njej sproščeno igra, poje in pogovarja.« (Seliškar 1995: 47)

2. LUTKA

»Svet lutke je svet poezije, humorja, satire in domišljije, ki ne pozna meja med ljudmi, živalmi, rastlinami in predmeti. To je izmišljen in stiliziran svet, stkan iz najtanjšega prediva - domišljije.« (Žigon, 1992: 5)

2.1. Definicija

V slovarju slovenskega knjižnega jezika (2008) piše, da je lutka majhna figura, ki predstavlja človeka, žival za uprizarjanje. To je gola definicija, ki nam pove res najbolj splošno o lutki. Lutka je namenjena za mnogo več stvari, kot samo za uprizarjanje. Je lahko mediator, učitelj, vzgojitelj, prijatelj itn. Lutko lahko vsak človek res gleda po svoje in subjektivno. Za nekatere je to manipulacija, za druge je to neverjeten domišljjski svet. Tako imajo tudi različni avtorji različna mnenja o tem.

Lidija Žigon nam v svojem članku predstavi lutko z vzgojnega in izobraževalnega vidika, kot učni pripomoček, ki je primeren za šolsko rabo. Žigonova (1992: 5) trdi, da lutka s svojo prefinjeno in osebno stimulacijo pripelje otroka v stanje vznemirjenosti in razigranosti, spodbudi njegov miselni in fantazijski svet ter omogoča, da otrok s svojimi besedami izraža svoje bogato in intimno doživljanje sveta. Lutka otroku nudi tudi možnost sodelovanja v zamišljenem svetu, ki ga otrok sam ustvari v igri. Pri tem se pokaže kot zamenjava oz. dvojnik živih bitij, s katerimi otrok manipulira tako, kot sam želi, za razliko od realnosti, kjer tega ne zmore. Žigon (prav tam) poudari predvsem animatorja, ki upravlja s svetom lutke. Meni, da je lutka brez animatorja samo prazna forma, ki je sama po sebi podobna živemu bitju. Če se lutkar ne spoji z lutko, če do konca ne vstopi v čudovit svet domišljije, se začne rušiti iluzija, lutke pa postanejo blede in nemočne.

Trefalt (1993: 11) razmišlja o lutki širše od dramskega igralca: »Lutka ni v nobenem primeru znak dramskega igralca niti njegov nadomestek, je glavno izrazno sredstvo lutkovnega gledališča, ki sicer včasih uporablja prvine dramskega gledališča in dramskega igralca, toda le v okvirih svojega specifičnega sistema znakov.« Dokaže nam tiste ključne (vidne)

sposobnosti, ki jih lutka zmore, a človek ne: »Lutka lahko leti, lahko razpade, se lahko sestavi, lahko funkcionira samo en del telesa, predmeta, npr. nos, vogal...«

Omerzu (2010: 16) pravi, da je lutka po eni strani resda delo najprej kreatorjevih oz. oblikovalčevih rok, po drugi strani pa instrument v rokah animatorja, bolje rečeno, manipulatorja ali operaterja, ki nima več v rokah lutkine »duše«, temveč njeno avtonomno telo, vendar je lutka tudi samostojna

Če povzamem vse skupaj v svoje razmišljanje: »Lutka je neživa figura, ki oživi šele v rokah tistega, ki jo oživi. Dušo ji da animator, ki jo kroji po svoje. Brez njega je samo ohlapna igrača, ampak z njegovo energijo postane mnogo več.«

Profesor lutkarstva na Pedagoški fakulteti v Ljubljani Edi Majarona (2007: 27) pravi, da če želimo oživeti lutko, ji moramo posvetiti popolno pozornost, posebno s tem, da jo gledamo. Če lutke ne gledamo, ostane mrtva. Ko jo gledamo, prenesemo svojo energijo na lutko in tako ustvarimo prijetno komunikacijo skozi lutko

Skratka, lutka iz neživega, nepremičnega stanja, postane živo bitje, ki zmore vse. Ona lahko leti, lahko je človek in lahko je žival...

2.3. Magična moč lutke

Tako v literaturi kot pri predmetu lutkarstvo na Pedagoški fakulteti sem izvedela, da ima lutka čarobno oz. magično moč pri ljudeh, posebej otrocih. Ljudje imamo omejene zmožnosti delovanja. Tudi gledališki igralci imajo omejene zmožnosti izražanja in igranja (npr. ne morejo leteti na gledališkem odru). Lutka pa nima teh omejitvenih zmožnosti. Lutka zmore vse. Potrebuje samo nekoga, da jo oživi.

Sarah Phillips (2009: 67) nam razloži, da lutka doda raznolikost pouku in včasih dotik čarobnosti k aktivnostim znotraj pouka pri tujem jeziku. Zlahka bo učitelj ugotovil, da se bodo učenci, ki ne sodelujejo veliko pri pouku in ne kažejo zanimanja za snov, na lutko odzvali zelo pozitivno.

Nekateri otroci čutijo do nas, učiteljev, veliko mero spoštovanja in se nam težko neposredno odprejo. Majaron (2002: 60) nam priporoča uporabo lutke, saj z njo vzdržujemo posredno komunikacijo. Ta je pomembna zato, ker zmanjšuje stresne oblike neposredne komunikacije »iz oči v oči« med odraslim in otrokom. Avtor nadaljuje s trditvijo, da je otrokova

komunikacija skozi lutko bolj igriva, mnogo prijetnejša, ohranja otrokovo dostojanstvo in utrjuje pozitivno samopodobo.

Majaron (1998) nam zelo konkretno opiše, kaj vse zna in zmore lutka: »Poleg vsega lutka zna peti, si izmišlja besede in izraze za neznane dogodke, zna povedati zgodbo ali pesem v literarni obliki ali pa v vlogi ene izmed v zgodbi nastopajočih oseb (s tem je spremenjen zorni kot, pogled na dogodek). Zna govoriti tudi v narečju ali v žargonu, skratka - vzpostavlja zavedanje o jezikovnih nivojih. Lutka je radovedna, rada sprašuje, pogosto zelo izzivalno. Pripravljena je pomagati otroku, včasih pospraviti ali pa skočiti, ko ga je strah, zlesti skozi tunel, oditi k zdravniku ali oprati zobe. Lutka lahko personificira čas, letne čase, mesece, dneve, matematične pojme, črke iz abecede in še brez konca drugih stvari, ki jih ustvarjalni učitelj zna zanimivo posredovati učencem, oni pa jih prevajajo v gledališko-lutkovni dogodek.«

Tudi Trefalt (1993: 98) poda svoje mnenje o lutki: »Lutka omogoča otroku fantaziranje v takšni obliki, ki otroku najbolj ustreza, če ga seveda pri tem namenoma ne ovira in omejuje. Lutka je lahko ideal otroške fantazije, saj za razliko od okornega dramskega igralca zna na odru leteti, plavati pod vodo, se spreminjati, zna čarati in navsezadnje ni fizično omejena. Zunanjo podobo lutke-junaka lahko likovnik v popolnosti prilagodi otrokovim visokim estetskim zahtevam, in ni omejen na zgolj nespretnega ali celo fizično neustreznega dramskega igralca.«

Korošec (2007: 39) z močnimi besedami in na kratko povzame namen in moč lutke: »Lutka zmore vse, česar človek ne. Lutka lahko leti, se bojuje v borbi, premaga hudobne čarovnice, je močnejša od največjega velikana in prežene celo največje strahove, ki prihajajo ponoči. To je neverjetna moč, ki jo zmore celo čisto majhna lutka iz tkanine in papirja.«

2.3. Vpliv lutke na otroka

Majaron (1998) vpliv lutke na otroka razlaga takole: »Lutka združuje skoraj vse discipline, pomembne za otrokov razvoj, kot so zaznava, razumevanje, gibanje, govor, sodelovanje z okoljem. Otrokovo izražanje z lutko je njegov način sporočanja osebnega mnenja o okolju, ki ga obdaja. Z lutko odkriva parabolične igre in bogastvo metaforičnega mišljenja in izražanja. Lutka vzbuja otrokovo domišljijo in ustvarjalnost, dva najpomembnejša elementa za nadaljnji razvoj.«

Paškvan (2010) se osredotoča na bistvo otrokovega vsakdana, ki je povsem povezano z igro. Pravi, da s tem, ko ljudje vse bolj težimo k boljšemu in popolnejšemu življenju, hkrati izgublamo stik z otroštvom. Tako izgubimo tudi smisel za razumevanje otrokove miselnosti, otrokovih želja in sanj. Pove nam tudi, da otroci živijo v svetu, kjer je potrebna samo ena oporna točka (npr. lutka), ki v zaznavanju (tipu, pogledu, občutju ...) spremeni vrednote življenja tako, da so primerne njihovemu trenutnemu razpoloženju. Vse njihovo delovanje izhaja iz njih samih, vse vedenje o stvareh jim je dano samo po sebi. Naše okolje pa jih priuči drugačnega gledanja, drugačnega pomena stvari, drugačnega funkcioniranja.

Tudi Korošec (2005) se strinja, da so lutke za otroke zelo privlačne in imajo posebno moč in energijo, ki jo zmorejo le one. Tu ne gre le za estetsko dodelane lutke, ki jih vidimo na profesionalnih predstavah, ali za tiste, kupljene v trgovinah. Govorimo o vseh možnih preprostih lutkah, ki jih otroci naredijo sami ali skupaj z učiteljico/vzgojiteljico. Vsak predmet lahko oživi in postane nova oseba, ki bo pripravila otroke za spontano komunikacijo ali motivacijo k učenju.

Koroščeva v svojem članku v reviji Razredni pouk (2005) pravi, da vsaka učiteljica/vzgojiteljica, ki je pri svojih urah uporabila lutko kot učno sredstvo, lahko pove, da je lutka delovala magično, v razred prinesla prijetno vznemirjenje in visoko motivacijo za delo. Učitelja mora, ob delu z lutkami, spremljati misel, da je otrok ustvarjalec v igri in ne igralec ter da je proces tisti, ki šteje, in ne končni produkt – predstava. Nato Koroščeva predstavi temeljna področja otrokovega čustvenega razvoja, na katera ima lutka še poseben vpliv:

- razvoj domišljije;
- razločevanje med fantazijo in realnostjo;

- razvoj pozitivne samopodobe;
- oblikovanje socialnih veščin;
- sprejemljiv način za izražanje emocij;
- spodbujanje ustvarjalnosti;
- intelektualni vidik.

Tud jaz se strinjam s tem, da lutka vpliva na mnoga področja otrokovega čustvenega razvoja. Pomembno je tudi to, da se kot učiteljica zavedam, da bom uporabljala lutko pri pouku čim več. Tako pri angleščini, kot pri ostalih predmetih.

2.4. Lutka v šoli

Veliko ljudi je mnenja, da je lutka pri vzgoji in izobraževanju prisotna samo pri najmlajših, se pravi, samo pri predšolskih otrocih. Da pa je zelo primerna tudi za devetletko, se še danes ne omenja veliko. Pri najmlajših je dober vir zabave in sprostitve. Ampak lutka je mnogo več kot le zabava in sprostitve, je dobra metoda za doseganje ciljev iz učnega načrta po drugačni poti.

Majaron (2006a) nam pojasni, da je uporaba lutke pri pouku v osnovni šoli ena izmed oblik učenja in poučevanja z umetnostjo in skozi umetnost, torej način, ki ima v sodobni didaktiki po vsem svetu vedno več teoretske in izkustvene podpore. Svoja zapisovanja in opažanja nadaljuje z mnenjem, da lutka pri pouku vzpostavlja večsmerno komunikacijo, pomaga pri usvajanju, razumevanju in utrjevanju vsebin ter pri razvijanju kreativnosti, ki je pomembna za učenčevo pozitivno samopodobo.

Coffou (2004) se sprašuje v kolikšni meri naj bo lutka zastopana v pedagoškem procesu. Koliko naj lutka pomaga in ali naj sodeluje v učnem procesu. Tako kot z vsemi učnimi mediji, tudi z lutko v razredu ne smemo pretiravati, ne sme prevladovati. Če vemo, da lahko vse postane lutka (glava zelja in naši prsti in čevlji ...), potem je lutka vsepovsod okrog nas. Učitelj lutkar lahko prebudi, navdihuje in razvija domišljijo učencev.

Težko bi rekla, da je lutka glavna metoda poučevanja. Malo je učiteljev, ki z lutko pretiravajo. Večina se jih boji uporabljati lutke.

Imam kar nekaj izkušenj z otroki: letovanja, tabori, delavnice za otroke, pedagoška praksa, prostovoljno delo, delo kot vzgojiteljica v vrtcu... Ko sem bila še čisto na začetku in sem imela opravka z bolj zahtevnimi otroci, sem se kdaj sama pri sebi vprašala: »Kaj je narobe s tabo?« Če bi takrat vedela za lutko... Tako bi mi lahko Korošec (2005) pojasnila, da so lutke v pomoč pri lažjem razumevanju otroka, prepoznavanju njegovih čustev in težav. Prav tako lahko z lutko na hitrejši in zanimivejši način dosežemo cilje iz učnega načrta.

»Lutke niso več le sredstvo za motivacijo in pripravo predstav, temveč vse bolj tudi didaktični pripomoček za doseganje kurikularnih ciljev na različnih predmetnih področjih. Izkušnje praktikov in študentov kažejo, da lutka bistveno prispeva k motivaciji, k razvoju

domišljajske igre ter neverbalne in verbalne ustvarjalnosti. Lutka v skupini postane nova, močnejša avtoriteta od učitelja.« (Korošec, 2003)

Zagotovo pa ne moremo učitelji biti prepričani oz. biti mnenja, da bomo lutko samo prijeli v roke in cilji bodo doseženi. Tudi Korošec (2005) pravi: »Ko uporabljamo lutko v razredu, je za učitelja izrednega pomena, da določi cilje projekta z lutkami in kaj lahko otrok od tega dela pričakuje.« Tako v razredu ne bi smel biti pomemben končen izdelek pri lutkovnih dejavnostih, vendar celoten proces, ki nas pripelje do gledališke predstave. Korošec (2005) pravi, da je načrtovanje, vaje in igranje predstave glavni cilj za profesionalne lutkarje, vendar le eden od ciljev, ko delamo z otroki v okviru učnega programa. Lutkovne dejavnosti, niso namenjene pripravi popolne predstave, temveč rasti in razvoju otroka lutkarja.

2.5. Kako kvalitetno oživeti lutko?

Učitelj se mora zavedati, da mora lutko uporabljati kvalitetno in se mora na to tudi pripraviti. Otroci verjamejo, da je lutka tista, ki govori, vendar če uporablja lutko nekvalitetno in površno, ne bo pravega učinka.

- **Aktivno poslušanje:**

Ko premikamo lutko, skušamo prepričati otroke in odrasle, da je lutka živa, da lahko vidi in sliši, in da posluša in razume kaj ji skušajo otroci in učitelj povedati v angleščini. Da vzdržujemo to iluzijo je potrebno naslednje:

- Učitelj se mora prepričati, da vsi učenci jasno vidijo lutko.
- Lutko obrniti k sebi, ko učitelj govori z njo.
- Obrniti lutko proti otroku, ki želi govoriti z lutko v angleščini.
- Jo premikati malo, ko jo učitelj drži in govori z ostalimi učenci. Na primer: premikanje njenih rok in obrnitev glave, kot da ona tudi posluša.
- Njeno gibanje se mora razlikovati od ure do ure, da ni vedno enako.
- Uporabljati je potrebno namenska gibanja, ki imajo smisel. Ne smemo ji dovoliti, da kar skače okoli in okoli brez razloga.

Pomembno je, da lutka gleda otroke in učitelja, ko posluša. Ko učitelj reče učencem, naj jo poslušajo, pričakuje da jo otroci gledajo. To pomeni, da mora učitelj včasih obračati glavo lutke, zato da lahko lutka pregleda vse učence v razredu. Nato lahko lutka reagira, s tem da

premika celotno telo, roke, noge in celo nos. Lutka ne rabi govoriti, da pokaže, da razume (Slattery 2008).

- **Učitelj mora vaditi gibanje z lutko:**

Ko sem uporabljala lutko v praksi sem vsaj par minut pred uro namenila vadbi z lutko. Tudi v mislih sem imela vedno dejstvo, da moram gledati lutko. Z gledanjem v lutko se ustvari prenos energije. Čeprav včasih ni to najlažje. Vmes si želiš, da bi ustvaril očesni kontakt z učenci, ampak s tem bi uničil to domišljijo, ki se jim ustvarja v glavah. Slattery (2008) svetuje, naj učitelj vadi gibanje z lutko pred ogledalom, tako da lahko vidi učinek gibanja lutke. Vadi naj pobiranje predmetov ali premikanje njenih rok in glave. Ogledovanje sebe v ogledalu bo ustvarilo učitelju realističen pogled na vtis, ki ga želi ustvariti za svoje učence. Seveda, način kako učitelj premika lutko vpliva kasneje tudi na njegovo osebnost.

2.6. Vrste lutk

Poznamo veliko vrst lutk in vsaka od teh vrst ima svoje prednosti in slabosti. Kot strokovnjaki na svojem področju, moramo učitelji znati presoditi, katero lutko in na kakšen način bomo uporabili v dotični situaciji v razredu.

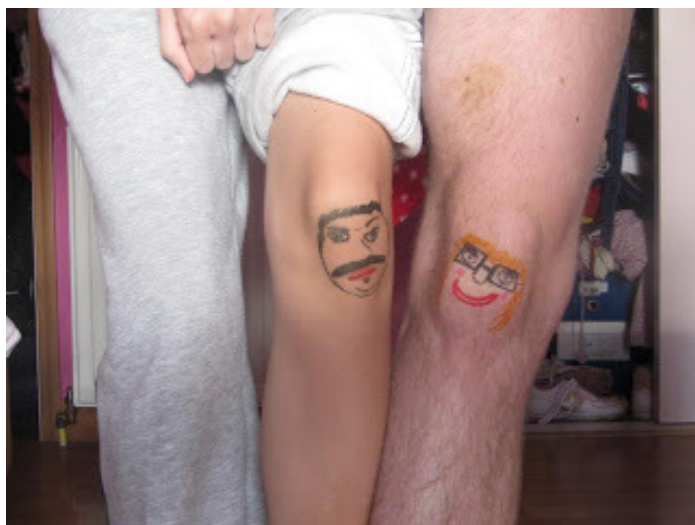
Ene pomembnejših vrst lutk so **improvizirane lutke**. Te lutke večkrat uporabljam pri svojem delu, kadar so otroci bolj živahni oz. kadar jemljemo snov, za katero med razlago ugotovim, da otroci ne kažejo zanimanja in jim ni zabavna. Takrat potrebujem drugačno motivacijo in improvizirana lutka mi zagotavlja, da otroke pritegnem k poslušanju.

Naši **prsti in roke** so zelo enostavne in najpreprostejše lutke, ki jim lahko dodatno narišemo obraze in jih oblečemo v obleke iz plastelina (Majaron, 1998).

Slika 1: Prstne lutke (vir: <http://waldorfbyme.blogspot.com/2012/03/prstne-lutke-od-filca.html>)

Naslednja v vrsti telesnih delov, ki jih lahko uporabimo za lutke, so **kolena in stopala**. O

lutki, na kolenih in stopalih, sem prvič izvedela in slišala na fakulteti. Zdelo se mi je izredno zanimivo, da je lahko koleno tako izrazno sredstvo. Na koleno si lahko natakneмо pokrivalo in imamo pogovor s sosedom. Narišemo si lahko različne obraze in si izmišljamo zgodbe.

Slika 2: Lutke na kolenih (vir: <http://tiiiiger24.blogspot.com/2011/10/me-and-mattys-knee-puppets-i-love-being.html>)

Zelo privlačne lutke za otroke so **igrače in predmeti**, saj z animacijo dobijo novo, metaforično vlogo. Pogosto ne predstavljajo le sebe, ampak igrajo vlogo v različnih situacijah, ki jih otrok želi razrešiti po svoje (Majaron, 1998)

Ko skupaj z otroki, ki jih poučujem, delamo lutke, največkrat izdelamo **ploske lutke**. Predvsem zato, ker jih lahko zelo hitro izdelamo, hkrati pa urim otrokovo predstavo o

dvodimenzionalnosti in pojmov spredaj, zadaj, levo, desno. Majaron (1998) pravi, da so ploske lutke pomembne za razvoj otrokove likovne občutljivosti in orientacije v prostoru.

Marionete simbolizirajo manipulacijo: nad njimi je vedno nekdo, ki dirigira njihove gibe. To intuitivno začuti tudi otrok in tako prepozna socialne modele in relativnost situacij. Prav zato jim moramo omočiti, da si naredijo in animirajo preproste marionete, saj jim pomagajo graditi pozitivno samopodobo (Majaron, 1998).

Slika 3: Marioneta kekec.

(vir: www.marionete.si).

V tem smislu so zanimive tudi **telesne lutke**, saj si jih animator obleče in tako predstavljajo med stopnjo do gledališke igre, poleg tega pa prispevajo k obvladovanju prostora in premagovanju strahu pred nastopom (prav tam).

Slika 4: *Senčne lutke za rjuho.*

Nek drugačen način dela so pa **senčne lutke**. Igrajo se namreč med izvirom svetlobe in prosojno tkanino. Majaron (prav tam) trdi, da senčne lutke pomagajo premagovati strahove, popeljejo otroka v svet fantazije in poezije.

(vir: <http://javorske-drobtinice.blogspot.com/2011/02/sencno-gledalisce-v-podaljsanem-bivanju.html>)

Za **ročne lutke** bi pa lahko rekli, da so »klasične«. To so tiste lutke, v katere vstavimo roko in z njo animiramo lutko. Je ena bolj napornih animacij, saj kmalu začnejo boleti prsti in roke, zaradi prisilne drže.

Skupaj z našo domišljijo in otrokovo lahko konec koncev oživimo vsak predmet. Več kot bomo uporabljali lutke, več lutkovne kreativnosti bomo spodbujali pri otroku. Več želje in navdiha po njej bo imel. Res je, da so manipulativno sredstvo, saj preko otrokove igre mi dosežemo izobraževalni cilj. Ampak sem mnenja, da je bolje, da preko »manipulacije« in otrokovega zadovoljstva dosežemo cilj v eni uri, kot po klasičnem frontalnem načinu v treh urah in z eno uro ponavljanja.

3. LUTKA IN ANGLEŠČINA KOT TUJI JEZIK

3.1. Biti nekdo drug

»Neumen sem! «

»V tujem jeziku se, kot učenec, počutiš neumnega. V svojem domačem jeziku si samozavesten, se dobro izražaš in si inteligenčen. V tujem jeziku, ki se ga učiš, si počasen, omejen. Si neumen. In ko se počutiš neumnega, je najhuje se izpostaviti v javnosti pred ljudmi« (Wingate, 2008:10).

Če nimamo dovolj velikega besedišča tujega jezika, se ne moremo dobro izražati in res lahko izpademo neumni. Da vse to ne bi vplivalo na samozavest otrok, uporabljamo v razredu dramske aktivnosti: igre vlog, dramske igre, gledališke igre, lutke, rekvizite, pesmi, rime, deklamacije, socialne igre...

Ko igraš v dramskih aktivnostih, nisi to ti (Wingate, 2008), si druga oseba, si princ oz. princesa. V dramskih aktivnostih ne izgovarjamo svojih besed, izgovarjamo besede vloge, ki jo igramo. Pravzaprav »nosimo masko«. In ne moremo biti neumni, ker to nismo mi. Na primer: v scenariju preberemo naglas: »Nice to meet you again«. Naslednja stopnja od branja scenarija je igra vlog. V igri vlog spet ne igramo sebe, ampak nekoga drugega in zopet nismo izpostavljeni. Vendar lahko pri igri vlog sami izbiramo besede. Ker si poprej že vadil: »Nice to meet you again!«, lahko to sedaj izrečemo brez težav. Pa tudi če se zmotimo, še vedno nismo izpostavljeni mi, ampak neka druga vloga. In po tolikšni vaji sedaj lahko brez težav v realnem življenju rečemo staremu prijatelju: »Nice to meet you again!«

3.2. Zakaj uporabljati lutko pri poučevanju angleškega jezika?

Če bi mene nekdo vprašal: *Zakaj uporabljati lutko v razredu*, bi najprej vprašala, če je to retorično vprašanje in sogovornika nato spodbudila, naj mi pove en razlog, da je ne uporabljam.

Uporaba lutke in ostalih dramskih aktivnosti v razredu je velika prednost pri poučevanju tujega jezika. Spodbuja otroke pri govorjenju v tujem jeziku in jim da priložnost komunikacije, navkljub skromnemu besednjaku. Pomaga jim uporabljati neverbalno komunikacijo, kot so na primer telesna gibanja in obrazna mimika. Če iščemo razloge za in proti pri prebiranju zgodbe ali pri igranju iste zgodbe, bo seznam ZA zagotovo mnogo daljši od seznama proti. Drama vključuje celostnega otroka: njegovo telo, misli, čustva, jezik in socialne interakcije. (Phillips 1999).

Poleg neverbalne komunikacije Ivon (2010: 59, povz. po Kroflin 2012) poudarja še naravno komunikacijo. Namreč zaradi njenih vitalnih komponent, lutka vodi otroka v naravno komunikacijo, saj je govor pri igri z lutko naravno obogaten. Svoje razmišljanje o tem nadaljuje: »Lutka stimulira otroka skozi igro, da si izmišlja nepričakovane jezikovne strukture in harmonije, daljše monologe in dialoge. Se igra z zvoki, zlogi, besedami, jezikovnimi strukturami, si izmišlja nove besede in najde najbolj bistven in najboljši izraz za tisto, kar želi povedati (prav tam: 60).«

Kroflin (2012: 49) poda svoje mnenje o uporabi lutke pri pouku angleškega jezika: »Lutka je popolna pomoč, ki osvobodi otroka pred zavorami pri govorjenju v angleškem jeziku. Ker ni živa oz. ne obstaja, dokler ni animirana (dokler ni v nekem razmerju s tistim, ki jo animira) nujno zahteva komunikacijo. Z animiranjem lutke (z glasom in gibanjem), se otrok identificira z njo, vendar ostane ločen od nje. Lutka izzove otroka, ga vabi, stimulira, da se igra z njo, ampak ostane še vedno nekdo drug. Zato otrok, ki ni prepričan in samozavesten v svoje znanje ali ima reven besednjak, bo rajši govoril v tujem jeziku z lutko, ker »to bo lutka govorila«. Lutka ima vso svobodo, da dela napake, da je smešna, da je čudna. Pravzaprav, otrok, ki ima popolno kontrolo nad lutko, se bo počutil močnejšega in bo povečal svojo samozavest.«

Na tak način se lahko otrok skrije za lutko, omogoča mu neko masko. Otrok postane bolj samozavesten in bolj tekoč v govorjenju. Otrok namreč ne govori pod nekim pritiskom in

lutka zanj ni vsiljena avtoriteta, ampak je on sam avtoriteta lutki (prim. Kroflin 2012: 10). Otrok je tisti, ki jo oživi in on bo delal z njo kar bo želel. Ne bo poslušal navodil in prepisoval gole besede iz table, vendar bo v dialogu z lutko vadil tisto, kar je že poprej slišal, saj je njegov spomin fleksibilnejši in hitrejši z lutko v roki. In kar je več, otroci, ki so v svojem otroštvu uporabljali lutko v vsakdanjem pogovoru, imajo boljši in bogatejši besednjak (prim. Majaron 2002: 61).

Phillips (2008) je tudi pozitivno naravnana k uporabi lutke pri poučevanju angleščine: »Lutke popestrijo uro angleščine in včasih dodajo čarobnost in magičnost dejavnostim, ki jih otroci delajo pri angleških urah. Otroci, ki navadno ne sodelujejo in ne pokažejo pretiranega zanimanja pri pouku, se bodo odzvali na lutko zelo pozitivno. Učenje z lutko kombinira vizualno, slušno in kinestetično učenje.«

• **MOTIVACIJA**

Motivacija je pri majhnih otrocih ključnega pomena. Vemo, da je učna ura sestavljena iz treh delov: uvodni del (uvodna motivacija), osrednji del in zaključni del. Torej je uvodna motivacija zelo pomembna pri učenčevemu nadaljnjemu zanimanju za osrednji del. Kot praktikantka na praksi v 4. letniku sem dajala velik poudarek na motivaciji. Dramatizirati zgodbo z lutko je zelo zabavno in motivacijsko (Phillips 1999: 6) Enaka dejavnost pri učni uri je lahko narejena na različnih nivojih (diferenciacija) in vsi otroci jo lahko opravljajo hkrati. Končni produkt je jasen – predstava – in otroci se počutijo varne znotraj nekega cilja in delajo zanj. Prav tako so otroci bolj motivirani, če vedo, da bodo lahko predstavo zaigrali pred občinstvom.

Učenci imajo različno dolgo trajajočo zbranost pri pouku. Če jih snov ne zanima, je razumno pričakovati, da bo njihova pozornost kratka. In ne samo, da bo kratka, tudi zapomnili si ne bodo nič. Lutke pa bodo razveselile otroke in ohranjale njihovo pozornost (prim. Slattey, 2008).

• **NARAVNA IGRA**

Otroci se vključujejo v igre vlog že v vrtcu. Igra vlog je njim naravna igra. Vsi se zagotovo spomnimo, kako smo se igrali zdravnike in učiteljice, ko smo bili majhni. Te namišljene vloge pripravljajo otroke na realno in vsakdanje življenje to je vaja pravega življenja. Izmišljene igre vlog spodbujajo njihovo ustvarjalnost in razvijajo njihovo domišljijo ter jim

dajo možnost uporabe tujega jezika, ki je mimo njihovega vsakdanjega sveta. Učitelji tujega jezika lahko s pridom izkoristimo to naravno željo po igranju.

- **SAMOZAVEST**

Samozavest je pomembna pri vseh stvareh, ne samo pri govoru v angleščini. Pri vseh dejavnostih, ki zahtevajo izpostavljanje posameznega otroka oz. odraslega, potrebujemo dovršeno mero samozavesti. Če te samozavesti nimamo, ne moremo delovati oz. kar je najpomembnejše, ne moremo delovati dobro. In prav tukaj je pomembno, da z lutko otroci prevzamejo neko drugo vlogo (prim. Phillips, 1999) in ubežijo od svoje vsakdanje identitete ter tako sprostijo svoje zavore pri govorjenju v angleškem jeziku. Predvsem lutka pomaga pri govorjenju pri tistih otrocih, ki so zelo sramežljivi pri izpostavljanju in se ne marajo vključevati v skupinske aktivnosti z ostalimi otroki. Prav tako lahko nekoliko umirimo otroke, ki nadvladajo tihe in sramežljive. Če slednjim damo v roke lutko in jim dovolimo, da jo oživijo, pozabijo na svojo sramežljivost in zadrego.

- **SKUPINSKA DINAMIKA**

Ko otroci uporabljajo lutke večinoma delajo v skupinah po več otrok. Skupinsko delo mora biti strukturirano (prim Phillips, 1999), ker morajo otroci narediti nek izdelek oz. morajo prevzeti odgovornost za lastno delo. Otroci morajo sprejeti odločitve kot skupina, poslušati drug drugega in ceniti mnenja sošolcev. Morajo sodelovati, da dosežejo želeni cilj in najti način, kako zgladiti razlike ter uporabiti znanje in veščine vsakega udeleženca skupine posebej.

- **RAZLIČNI UČNI STILI**

Ljudje imamo različne učne stile, nekaterim je zadosti, da slišijo snov drugi, da jo vidijo. Igra z lutko pa je pa dobra za vse učne stile. Informacije prejemamo in procesiramo (prim. Phillips, 1999) na različne načine. Glavni načini učenja so: preko vida (vizualni), preko sluha (slušni) in preko gibanja (kinestetični). Eden od teh načinov je v nas dominanten. Če sprejemamo informacije na način, ki nam ugaja nam je snov lahka, če pa sprejemamo na način, ki nam ne ugaja, se nam zdi snov težka. Ko otroci uporabljajo lutke, uporabljajo vse

načine za učenje. To pomeni, ko bo otrok aktiven bo znanje jezika usvojil preko načina oz. učnega stila, ki je najbolj primeren zanj, ne glede na to, da uporablja vse tri načine naenkrat.

Aktivnosti za učenje z lutko preko različnih učnih stilov (Slattery, 2008):

- Preko vida – vizualno:

Učenci dojemajo informacije vizualno, ko gledajo lutko in njeno gibanje, slike lutke in njenih interesov, izdelujejo posterje ali kartice, ki se povezujejo z ostalimi področji učenja, uporabljajo majhne risbe in barve kot pomoč pri spominu, izdelujejo barvne miselne zemljevide, ki vizualno asociirajo na angleško besedišče.

- Preko sluha – slušno:

Otroci poslušajo svojega učitelja, ko govori lutki (ji da navodila, postavlja vprašanja, komentira njegovo obnašanje in njegovo delo), poslušajo druge otroke in/ali jim pomagajo povedati stvari v angleškem jeziku, pojejo pesmi in jih deklamirajo, pri tem pa so zelo pomembne rime. Vse te aktivnosti potekajo v interakciji z lutko. Otroci poslušajo drug drugega o posterjih, kartah in miselnih zemljevidih.

- Preko gibanja – kinestetično

Učenci se premikajo, ko komunicirajo z lutko in delajo stvari po njegovih navodilih (lutka jih prosi za različne materiale, mu pokažejo različne pripomočke); skrbijo za lutko (jo oblečejo, mu posteljejo posteljo); ga ubogajo in sodelujejo med sabo (kartice, sestavljanke in igre); sami izdelujejo lutke in se izražajo v angleškem besedišču skozi gibanje in akcijo.

• OŽIVITEV JEZIKA

Igra vlog z lutko dovoljuje otrokom, da dodajo čustva ali osebnost tekstu, ki so ga brali ali poslušali (prim. Phillips 1999). Otrokom lahko damo katerikoli goli tekst oz. kratek dialog in jih prosimo, naj zaigrajo z lutkami. S tem, ko bodo otroci tekst interpretirali po svoje, z vlogami, si bodo otroci jezik lažje zapomnili. Predstavljajte si, kako ima vprašanje Kako ti je ime? drugačen pomen, če ga izreče ropar človeku, ki ga namerava oropati ali pa Božiček otroku.

- **JEZIK V DIALOGU**

Če se spominjam poučevanja angleščine v mojih letih, so učitelji podajali predvsem posamezne besede na tablo, ki smo jih zapisovali v poseben zvezek in se iz tam učili na pamet. Z lutkami pa lahko to spremenimo. Lutke ne izgovarjajo posameznih besed, vendar govorijo v dialogu, Otroci ne bodo tako spoznavali posameznih besed, ampak strukturo več besed naenkrat in jih bodo morali povezati v smiselno celoto. Tudi kasneje bodo morali otroci uporabljati (prim Phillips 1999) skupek različnih jezikovnih struktur in funkcij, če se bodo želeli sporazumevati.

- **MEDPREDMETNO POVEZOVANJE**

Ko pri pouku angleškega jezika uporabljamo dramo so lahko naši cilji več kot samo učenje angleškega besedišča (Phillips, 1999). Lahko uporabimo teme drugih predmetov: otroci lahko z lutkami zaigrajo predstave iz zgodovine ali pa življenjski cikel žabe. Svobodni smo lahko pri izbiri idej in problematik znotraj učnega načrta. Skozi lutke se lahko predstavi tudi zgodovinske in kulturne značilnosti angleškega jezika.

- **TEMPO POUKA**

Lutke lahko spremenijo tempo oz. razpoloženje v razredu. Lutke postavijo otroka v središče in jih lahko uporabimo kot kontrast pri urah, da razbremenimo občutek, da samo učitelj vodi – da je on v središču. Delo z lutkami je aktivno in ne pasivno. Najbolje jih je uporabiti po kakšnih urah individualnega in tihega dela.

3. 3. Lutka v praksi

Pri urah angleščine lahko uporabljamo lutke kot stalne lutke (osebni pomočnik oz. ljubljene razreda, je v razredu prisoten pri vsaki uri angleščine in učitelju pomaga voditi razred) ali občasne lutke (na podlagi teksta ali zgodbe se z učenci sestavi krajšo ali daljšo lutkovno predstavo).

3.3.1. Lutka kot osebni pomočnik učitelja pri učenju angleščine

Uporaba lutke kot osebnega pomočnika pri učenju angleščine učitelju omogoča imeti pogovor v angleščini, ki ga otroci lahko poslušajo in razumejo.

To je dobro za:

- izpostavljanje otrok, da so prisiljeni govoriti več v angleščini;
- spodbujanje otrok, da poskusijo uporabljati več angleščine;
- takojšnjo vidno podporo izgovorjenemu;
- zagotavljanje takojšnje priložnosti za uporabo jezika v naravnem okolju oz. kontekstu;
- ustvarjanje možnosti za naravno ponavljanje jezika;
- možnost, da lahko v uro vključiš več lokalnih in kulturnih informacij.

Lutka, ki predstavlja pri učitelju osebnega pomočnika je kot nek stalni opomnik za učitelja, da uporablja angleški jezik čim več v svoji učni uri. Čeprav je za nekatere učitelje uporaba angleščine za razredno interakcijo in organizacijo zelo zahtevna, otroci morajo slišati ta nov jezik v pravem pomenu besede, čim bolj pogosto. Učitelj mora vzpostaviti primerno ravnotežje med rabo maternega in tujega jezika.

Prva naloga lutke je, da skupaj z učiteljem ustvari dobro okolje in pogoje, kjer se otroci počutijo zadovoljne in varne. Ton glasu pri pogovoru z lutko bo otrokom pokazal odnos učitelja do lutke. V interakciji z lutko bodo videli potrpežljivost, spoštovanje in prijaznost.

a) Načrtovanje dela v razredu s stalno lutko

Karkoli kot učitelji delamo z otroki, moramo poprej načrtovati in si zastaviti cilje, ki jih želimo doseči. Sploh, če se lotimo »projekta«, kot je ljubljene skupine (kot to imenujejo v vrtcu) oz. pomočnik učitelja.

b) Kaj lahko stalna lutka prinese v razred pri uri angleščine:

Učitelj lahko sam razvije lutkovno osebnost, ki ustreza ciljem učenja angleščine in kasnejšemu razmerju z otroki.

S pomočjo lutke lahko:

- vzdržujemo prijetno ozračje pri uri angleščine;
- uporabljamo več angleščine kot materinščine pri uri;
- spodbujamo otroke, da poskusijo uporabiti angleščino pri komunikaciji z lutko;
- povečamo pozornost otrok;
- spodbujamo posameznega otroka;
- osredotočamo se na dodatne teme;
- pregledamo material za delo na drugačne načine;
- dodamo razgibanost in interes, ko je to potrebno.

c) Naloge lutke:

Lutka lahko prevzame veliko različnih vlog. V razredu pri uri angleščine je lahko:

- pomočnik, ki pokaže dejavnost oz. aktivnost korak za korakom;
- učenec kot otroci v razredu in se lahko zmoti in potrebuje pomoč;
- tisti, ki priskoči na pomoč, ko učenci rešujejo problem;
- zanimiva oseba, ki ve o učenčevih interesih in jih spodbudi k zanimanju za nove stvari;
- prijazna lutka, ki ceni učenčev trud in povečuje njihovo samozavest.

d) Z lutko govorimo samo v angleščini:

Slattery (2008) poudarja, da pri poučevanju angleščine z lutko zelo pomembno, da lutka ne reagira, če nekdo govori z njo v maternem jeziku. Drugače se otroci ne bodo potrudili, da bi z lutko govorili v angleščini. Če otroci govorijo z lutko v maternem jeziku, mora lutka obmirovati in pogledati učitelja. To bo pomagalo otrokom razumeti, da lutka ne razume drugega jezika kot angleščine in mu mora učitelj pomagati prevesti. Nato bodo učenci slišali učitelja, kako prevede vprašanje v angleščino. To je zelo pomemben trenutek pri učenju tujega jezika: otroci, ki poslušajo, bodo slišali ponovljeno vprašanje v angleščini. Mladi

jezikoslovci lažje verjamejo, da lahko komunicirajo v tem novem jeziku, kot komunicirajo v maternem jeziku.

e) Lutka - tihi pomočnik:

Slattery (2008) navaja, da lutka ne govori, vendar posluša, pokaže interes, razume in se odzove. Učitelj govori kot vedno, z enakim tonom in načinom. Lutka je asistent oz. pomočnik, ki razume učitelja, zato ne rabi ta govoriti zanj in ne rabi spremeniti glasu. Učitelj govori s svojo lutko z razlogom, da interpretira njena čustva, počutje in misli ter, da se pogovarja z njo oz. z otroki o tem, kaj se dogaja. Lutka lahko tudi prišepne učitelju na uho, kaj takega, kar se ne da izraziti na drugačen način. Lutka in učitelj ne smeta imeti vnaprej pripravljenih dialogov. Začeti je potrebno počasi in se pogovarjati z lutko ob specifičnih in primernih trenutkih. Korak za korakom lahko to aktivnost učitelj povečuje skozi uro. Tuje besede in strukture, ki jih bo učitelj izgovoril lutki bodo videti naravno in ne prisiljeno. Ko se bo učitelj navadil na to, kdaj spregovoriti z lutko, da bo prav, bo kmalu začel tudi spontano komunicirati z lutko v odgovor na normalne procese in dogodke v razredu. In to bodo naravne situacije, ki bodo dovolile, da učitelj govori z lutko o tem, kaj se dogaja v razredu in kaj počne in čuti.

f) Spodbuda za poslušanje:

Otroci bodo uživali ob pogledu na vas in lutko in vas z navdušenjem poslušali. Ko govorite z lutko ob spodaj navedenih trenutkih, učenci ponotranjijo strukturo in zvok angleščine (Slattery 2008).

- Ko učitelj daje navodila lutki: »Put the red and black ball on the table.«
- Ko učitelj razlaga lutki, kaj dela: »You are doing that very well ... it will not fall now.«
- Ko vpraša vprašanje: »Where is the other cup?«
- Ko jo spodbuja in hvali: »Very good. Can you try again? It is nearly finished.«
- Ko govori lutki, kaj otroci delajo za njo: »Everyone is making puzzles for you!«
- Ko lutka pokaže, zahvalo in navdušenje: »The puppet thinks this is a great picture. Look, he is clapping!«
- Ko ji učitelj govori zaporedje dejanj: »OK, you put the heavy things at the bottom of the bag and the light things on the top.«

- Ko opisuje učitelj, kaj lahko vidi na slikah od lutke: »So, (puppets name) this is you. You are sitting in the garden.«

g) Uporaba maternega jezika in angleščine pri uri:

USTVARJANJE SMISELNEGA KONTEKSTA:

Lutka je učiteljev opomnik, da uporablja angleščino in poveča priložnosti naravnega učenja tujega jezika, ki se pojavljajo pri učnih urah. Vsi vemo, da se bodo otroci dobro naučili angleščine samo pod pogojem, da so le-tej izpostavljeni. Majhni otroci so naravni učenci tujega jezika in morajo izkusiti tuj jezik v praksi, v pomenu in v takih situacijah, ki aktivirajo njihovo pozornost. Vendar, ko so pozorni na učitelja in na lutko, poslušajo, da bi razumeli. To pa še ne pomeni, da bodo takoj spregovorili angleško. To zahteva čas in je odvisno od različnih učnih dejavnosti. Prav tako je odvisno od spodbud iz okolja, ki jim pomagajo zvišati samozavest v komunikaciji v angleškem jeziku. Učiteljeva interakcija z lutko ustvarja smiselni kontekst, na primer lutka je žalostna, lutka nekaj išče ... Ko se učitelj pripravlja na te interakcije, se mora zavedati, da so učenci pozorni na pomen izrečenega in ne na pravilni čas ali pravilno oblikovan stavek. Želijo si razumeti, kaj se dogaja in kaj učitelj govori. Če bodo slišali govoriti svojega učitelja v angleščini, si bodo tudi oni želeli govoriti v angleščini in se bodo dobro počutili, ko bodo poskusili. Ko učitelj govori z lutko in je samozavesten, bodo tudi učenci bolj samozavestni. In zato je pomembno, da je učitelj vesel in zadovoljen, ko uporablja angleščino pri uri. Učitelj je tisti, ki odloča, koliko naj bo izrečenega in kaj bo rekel in kdaj. In seveda ve, da se bo lutka vedno odzvala primerno in ga bo razumela. Poslušati svojega učitelja, kako govori angleško, je najboljši zgled pri učenju angleščine. (Slattery 2008)

3.3.2. Občasne lutke

Če v razredu pri urah angleščine nimamo stalne lutke, jih lahko uporabljamo občasno in so le dopolnilo oziroma poživitev ure angleščine. Lahko uporabljamo že narejene lutke ali si sami naredimo preproste lutke.

Phillips (1999) pravi, da uporaba lutk zahteva enake sposobnosti kot igranje – uporaba glasu, sodelovanje med lutkovnimi igralci in pomnjenje besedila. Razlika je v tem, da se morajo uporabniki lutk naučiti manipuliranja z lutko, odpiranja ust ob pravem času, držanja lutke pri miru, obračanja in primerne premikanja. Te spretnosti so ključne pri profesionalnih lutkarjih, otroci pa morajo nadzorovati lutko samo toliko, da je igra zanimiva in razumevajoča občinstvu njihovih vrstnikov. Če ima učitelj namen uporabljati lutko redno, si je vredno vzeti čas in se osredotočiti na povratno mnenje otrok. Tako se otroci tudi začnejo zavedati pravilne uporabe lutke.

a) Izhodišče za uporabo lutk:

Preden začnemo z lutkami ustvarjati predstavo, potrebujemo neko besedilo iz katerega izhajamo. Lahko uporabimo tudi pesmi, deklamacije, rime ali preprosto improviziramo.

Če izhajamo iz besedila, je pomembno da ima to besedilo dialog, ali kot pravi Phillips (2008): »Imeti mora vsaj dve osebi, ki govorita in ne več kot pet.«

Besedila za lutkovne predstave so lahko (Kroflin 2012):

- a) iz prebranega besedila;
- b) iz literarnega besedila (dramatizacija);
- c) lastno ustvarjanje otrok (sami napišejo besedilo).

- **Tekst iz prebranega besedila:**

Že nastavljen in predhodno napisan tekst služi za pomnjenje besed in jezikovnih struktur. To je primerno za otroke z nižjim znanjem tujega jezika. Kratke pesmi in kratki dialogi so primerni za majhne otroke. Na primer: učitelj prebere več krajših zgodb. Otroci nato sami izberejo tisto, ki jim je najbolj všeč. Besedilo mora biti kratko in preprosto, ampak še vedno dovolj zanimivo, da se otrok želi naučiti in predstaviti drugim otrokom (v predstavi). Po

izbranim tekstom izdelamo lutke ali uporabimo že narejene. Isto besedilo preberejo in govorno vadijo različni učenci in tudi z različnimi lutkami. Skozi igro si otroci zapomnijo določene besede, jezikovne strukture in slogovne figure.

Starejši otroci si lahko zapomnijo daljša besedila in celo prave drame. Vendar si bolj zapomnijo besedila, ki jih sami napišejo.

- **Tekst iz literarnega dela:**

Katerokoli literarno delo (pravljica, klasična ali sodobna zgodba, kratka zgodba, novela ...) lahko uporabi učitelj za igro z lutkami. Tudi film in gledališko igro lahko uporabimo kot model.

Privlačnost pravljice za majhne otroke je dobro znana staršem, učiteljem, vzgojiteljem in psihologom. Bruno Bettelheim trdi, da od celotne otroške literature – z redkimi izjemami – nič tako ne bogati in zadovolji otroka in odraslega kot ljudska pravljica (Bettelheim 2010: 5, povz. po Kroflin). Kakorkoli že, očitno je, da je čvrsta struktura pravljice privlačna tudi starejšim otrokom, nasploh tistim, ki niso samoiniciativno pokazali veliko domišljije oz. nagibanja k improvizaciji in ustvarjanju lastnega konteksta in tiste, ki niso bili prepričani v lastno znanje tujega jezika.

Za katerokoli literarno delo, ki ga izberemo, je pomembno, da ga skrajšamo. Ne samo zaradi pomanjkanja znanja tujega jezika, ampak tudi zato, ker lutka ne tolerira veliko teksta. Lutka ne prenese monologa, ker se mora dialog izmenjavati v kratkih linijah v spremstvu z akcijo. (Kroflin, 2012)

Pri izbiri teksta za lutkovno predstavbo smo učitelji lahko dokaj svobodni. Lahko izberemo med pravljicami, ki jih pozna vsak otrok (Rdeča kapica, Sneguljčica in sedem palčkov, Pepelka ...) in med takimi, ki so neznane in si jih s pomočjo lutk lažje zapomnijo.

Učitelj lahko z učenci naredi tudi priredbo (Rdeča kapica večerja z volkom) ali pa prebere otrokom neznano zgodbo. Če je tekst neznan, učitelj sprva prebere zgodbo, se pogovori z otroki o tekstu in jim razloži neznane besede (prim. Kroflin 2012: 56). Ni nujno, da učitelji tujega jezika vedno samo verbalno pojasnimo neznane besede. Ponazarjamo jih lahko tudi na drugačne načine (z gibanjem, slikami ...).

- **Lastno ustvarjanje otrok:**

Da otroci napišejo lastno besedilo, obstaja več načinov (Renfro 1979, povz. Po Kroflin 2012):

- a) **iz naključnih povedi** (eden od učencev govori različne povedi ali besede, ki so se jih pred tem naučili pri urah angleščine);
- b) **določena oseba** (iz domačega okolja, literarna oseba, iz medijev, iz lastne domišljije, iz risank ... Zgodbo lahko napletajo okoli te osebe, da utrdijo znanje o njej ali si pa izmislijo kaj svojega).
- c) **osebna izkušnja** (na primer prvič na morju);
- d) **predmet** (otroci s sabo prinesejo čim bolj različne predmete, kot so na primer svinčnik, knjiga, puhast medvedek, lak za nohte, žlica, žarnica, zobna pasta, kamen ... ali si predmete izmislijo, na primer leteči opekač kruha, vreča brez dna, žoga, ki ne zgreši gola; vsi ti predmeti so lahko »stikalo«, ki zaženejo zgodbo ali pa vodja skupine nastavi nekaj različnih predmetov, ki morajo biti med sabo logično povezani).

Pri ustvarjanju lastnega teksta mora učitelj na razredni stopnji dovolj dobro poznati svoje otroke. Pri fakultativnem učenju angleščine ne more pričakovati, da bodo sami sestavili besedilo. Upoštevati je potrebno tudi diferenciacijo v razredu. Nekateri učenci so zelo močni, drugi spet šibki. Če npr. oblikujemo skupine, ki skupaj sestavljajo besedilo, je potrebno hierarhično razdeliti učence po nivoju znanja angleščine. Tako bomo dobili najbolj optimalne in pravične pogoje za pisanje besedila. Ni vedno nujno, da so besedila dolga. Če so učenci v prvih letih učenja angleškega jezika, je to lahko že par povedi, vezanih na določeno temo.

b) Izdelovanje lutk pri uri angleščine:

Verjamem, da prioriteta učiteljev ni »likovni pouk« med angleščino. Vendar moramo gledati izdelovanje lutk pri angleščini širše. Poleg teksta, ki ga bo otrok povedal z lutko, je še mnogo ostalih pozitivnih lastnosti, ki jih izdelovanje lutk prinese v razred in otrokom.

Kroflin (2012) nam zatrjuje, da je za otroka bolje, da sam izdela svojo lutko. Z izdelovanjem lutke se poveže z njo na poseben način.

Phillips (2009: 51) gleda na izdelovanje lutke pri angleškem pouku zelo široko: »Lutke so vsestranski vir učenja pri mladih raziskovalcih v učilnici. Otroci uporabljajo angleški jezik medtem, ko jih delajo. Večkrat se prej odzovejo na lutko, kot na učitelja in so navdušeni nad tem, da manipulirajo z njo. Proces izdelovanja lutke je nagrajujoča ustvarjalna aktivnost in končni produkt, lutka, igra ključno vlogo v kasnejših dejavnostih.«

Kroflin (2012: 58) se ob izdelovanju lutke pri angleškem jeziku osredotoči na bolj osebni vidik: »Z izdelovanjem lutke da otrok sam lutki dušo in karakter, ustvari si mišljenje o njej in postane povezan z njo na poseben način. Proces izdelovanja lutk je tudi ne vsiljujoč proces učenja drugih angleških besed. Med izdelovanjem lutke učenci uporabljajo in imenujejo opremo s katero izdelujejo lutko (škarje, lepilo, papir, goba ...), različne barve, predmete, rekvizite in dele scenografije (hiša, roža, sonce, luna ...), osebe (fant, babica, pes, prijatelj ...) in to v stavkih, v katerih se učijo uporabo samostalnikov in spreganje glagolov.«

III. EMPIRIČNI DEL

4. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Rdeča nit pri empiričnem delu diplomske naloge je prepričanje strokovnjakov (in moje), da je pri učenju tujega jezika in učenju nasploh zelo pomembna izbira učne metode, saj le-ta vzpostavi visoko motiviranost otroka za učenje angleškega jezika. Pri tem sem se sama opredelila do lutke kot metode, ki vzpostavi visoko motiviranost otroka.

Bistveno vprašanje, ki se mi je porajalo ob tem je, ali lutka res tako dvigne motivacijo učencev pri angleškem jeziku. Zanimalo me je predvsem, ali je razlika med poučevanjem z lutko in poučevanjem brez lutke res tako očitna. Prav tako me je poleg mojega opazovanja in občutenja zanimalo tudi mnenje otrok, katera ura poučevanja angleškega jezika jim je bila ljubša, z lutko ali brez lutke.

4.1. Raziskovalni cilji

1. Približati učenje tujega jezika z lutko na čim bolj zanimiv način.
2. Izboljšati komunikacijo otrok v angleškem jeziku z lutko.
3. Spodbujati komunikacijo otrok med učiteljico in učenci v angleškem jeziku s pomočjo lutke.
4. Ugotoviti, katero poučevanje je otrokom ljubše: z lutko ali brez.
5. Ugotoviti, zakaj jim je ljubše poučevanje z lutko oz. brez lutke.

5. METODOLOGIJA

5.1. Osnovna raziskovalna metoda

V raziskavi sem uporabila deskriptivno raziskovalno metodo za opis razlik med poučevanjem. Dve uri sem izvedla z lutko in dve uri brez lutke. To je pisna evalvacija (refleksija) in primerjanje izvedenih ur angleščine v razredu.

Uporabila sem interpretacijski metodološki pristop. Pri posameznih raziskovalnih vprašanjih podajam tudi svoje mnenje, ki sem ga pridobila med študijem in z analizo literature

5.2. Opis vzorca

Študijo primera sem izvedla na Osnovni šoli Trebnje, v 3. b razredu na razredni stopnji. V razredu je 24 otrok, 12 deklic in 12 dečkov. Povprečna starost otrok je 9 let. Angleščine se učijo prvo leto. Pred tem so se je nekateri učili že v vrtcu in fakultativno. Učijo se je enkrat tedensko.

Svoje podatke sem zbirala med prakso, obiskom šole, opazovanjem otrok in izvajanjem ur angleškega jezika ter ob pogovoru z učiteljico angleškega jezika.

5.3. Postopek zbiranja podatkov

Na šoli, kjer sem opravljala pedagoško prakso, sem stopila v kontakt z bivšo mentorico mojega praktičnega usposabljanja in se dogovorila za izvajanje ur angleškega jezika.

Stopila sem tudi v kontakt z učiteljico angleškega jezika, ki poučuje angleški jezik v dotičnem razredu. Ta mi je predlagala katere vsebine naj obravnavam s temi otroki.

Izvedla sem štiri ure: dve uri brez lutke in dve z lutko. Obravnavala sem literarno delo Goldilocks and the three bears.

5.5. Postopek obdelave podatkov

Na podlagi izvajanja učnih ur, sem napisala refleksijo in analizirala učne ure. Otrokom sem postavila vprašanja, s katerimi sem izvedela ključne podatke, ki sem jih uporabila v končni analizi.

6. IZVAJANJE UR V RAZREDU

Za izvajanje ur pri angleškem jeziku v 3. razredu sem iskala najbolj optimalno temo. Njihova učiteljica mi je dovolila, da si temo izberem sama. Imela sem možnost izbire med tekočo snovjo (How many?), že obdelano snovjo, še ne obdelano snovjo in literarnim delom. Izbrala sem slednjo. Predvsem zato, ker sem bila mnenja, da bi bilo najlažje narediti primerjavo med uro z lutko in uro brez lutke.

Razred, ki sem si ga izbrala za izvajanje ur (3.b), se prvo leto uči angleščino. Izvedela sem, da je njihovo znanje povprečno.. Ti podatki so mi dobro koristili, da sem izbrala primerno knjigo oz. slikanico za obravnavo. Pri iskanju sem se osredotočila na iskanje slikanic z manj besedila, veliko slik in ne pretežkim besediščem. Izbrala sem *Goldilocks and the Three Bears*. Slikanica je prevedena tudi v slovenščino. Otroci so slovensko pravljico (Zlatolaska in trije medvedi) že poznali. To dejstvo se mi je zdelo zelo pozitivno; če bi učenec med branjem angleške različice izgubil rdečo nit zgodbe, bi se, zaradi poznavanja zgodbe v slovenščini, hitreje spet našel .

6.1. Obnova pravljice

Nekoč so živeli trije medvedje – očka, mamica in otrok. Živel so v koči v gozdu. Vsako jutro si je mamica medvedka nadela predpasnik in skuhala kašo za vse tri. Neko jutro je bila kaša prevroča in so se odločili, da gredo na sprehod, da se bo le-ta ohladila.

Deklica, imenovana Zlatolaska, je bila na sprehodu in že utrujena in lačna. Potrkala je na vrata medvedov, ampak ni bilo nobenega odgovora. Obrisala je noge v predpražnik in odkorakala v hišo.

Zlatolaska je pogledala na mizo. Na njej so bile skodelica ter žlica in prtiček poleg vsake sklede kaše. Poskusila je kašo iz vsake sklede posebej. Prva je bila prevroča, druga premrzla a tretja je bila ravno pravega okusa. In jo je celo pojedla! Nato je zagledala tri stole pred kaminom. Vsak stol je imel naslonjalo in blazino. Prva stola sta bila prevelika, zato je poskusila tretjega, ki ga je takoj zlomila. Nato je šla po stopnicah navzgor in šla v vsako sobo. Vsaka soba je imela majhno posteljo z belo blazino in pregrinjalom. Prva postelja je bila pretrda, druga premajava. Tretja postelja je bila ravno prav mehka in Zlatolaska je takoj zaspala.

Ko so medvedje prišli domov, so sezuli svoje škornje in odšli v kuhinjo. »Nekdo je jedel mojo kašo,« je rekel Medvedek. »In moj stol je tudi zlomljen!« Pogledali so v pisarno, za mizo in pod klavirjem. Nato so odšli v zgornje nadstropje. »Nekdo je v moji postelji,« je rekel Medvedek. Zlatolaska se je hitro zbudila, vrgla uro na tla, pobrala čevlje in stekla iz koče, skozi vrtna vrata. »Pridi nazaj,« so rekli medvedje.

Medvedje sploh niso bili jezni. Odšli so ven po Zlatolasko in jo povabili nazaj na kosilo. Jedli so sendviče, tortice, in spili velik vrč limonade. Na koncu je Zlatolaska pomagala pospraviti in očka Medved je vzel kladivo in popravil zlomljen stol.

6.2. Uri angleščine brez lutke

6.2.1. Učna priprava s prilogami

NASLOV ŠOLE: OŠ Trebnje Kidričeva ulica 11 8210 Trebnje	PRIPRAVA NA POUK	Predmet: Angleščina
Študentka: Nina Bevec		Šolsko leto: 2012/2013
Razred: 3. b		Datum: 22. 3. 2012

Tematski sklop: Obravnava umetnostnega besedila
Tema: Goldilocks and the three bears

Operativni cilji: • učenci ločijo realni in domišljjski svet; • znajo obnoviti zgodbo v slovenščini; • vstopajo v ustvarjalni dialog z umetnostnim besedilom, literarni svet; • branje predhodno slišane besedila; • prepoznavanje že znanih izrazov in iskanje novih; • dopolnjevanje besed, ki se nanašajo na slišano besedilo.

Učne oblike	Učne metode	Učni pripomočki in učna sredstva
- frontalna - individualna - skupinska	- razlaga - metoda branja -razgovor - demonstracija	- Knjiga: Goldilocks and the Three bears.

	- delo z besedilom	- Besedilo Goldilocks and the three bears. - Delovni list
--	--------------------	---

ARTIKULACIJA UČNE URE	
Dejavnosti učiteljice Otrokom se predstavim kot bodoča učiteljica razrednega pouka in angleščine na razrednem pouku. Povem jim, da sem pri njih zato, da bom pridobila podatke za svojo raziskavo pri empiričnem delu. Povem jim tudi, da bom z njimi to uro in naslednjo. Dogovorimo se za pravila: - če kdo želi kaj povedati, dvigne roko; - ko jaz govorim, me učenci poslušajo. 1. Uvodni del Otroke povabim k sebi v krog. Otrokom pokažem naslovnico knjige in jih vprašam, če jo poznajo. Če je odgovor pritrdilen, jih prosim, naj kratko obnovijo zgodbo. Pričakujem, da ugotovijo, da se pravljičica v slovenščini imenuje Zlatolaska in trije medvedi.	Dejavnosti učencev Otroci me zbrano poslušajo. Otroci pridejo v krog na sredino učilnice in se usedejo na tla. Otroci me zbrano poslušajo in odgovarjajo na moja vprašanja.

2. Osrednji del: • Najava besedila: Goldilocks and the three bears. • Premor pred branjem. • Interpretativno branje besedila: Preberem slikanico Goldilocks and the three bears. Berem počasi in razločno. • Čustveni premor po branju. • Izražanje doživetij in vprašanja za razumevanje. Otroci odgovarjajo na vprašanja: - Ali ti je bila pravljica všeč? Zakaj?; - Kje so živeli trije medvedi? - Česa je bil poln vrt in kaj je imel? - Kaj je vsako jutro skuhala mama? - Kaj se je zgodilo nekega jutra? - Kdo je zlatolaska in kaj je storila? - A je Zlatolaska poskusila kašo? - Kaj se je zgodilo s stoli? - Kam je Zlatolaska odšla potem? - Kakšna je bila postelja? - Kaj so medvedje opazili, ko so prišli domov? - Kaj je zlatolaska storila, ko so jo medvedje zbudili? - A so bili medvedje jezni? - Kaj so storili?	Otroci zbrano poslušajo najavo. Učenci se umirijo in pozornost usmerijo v poslušanje pravljice. Otroci poslušajo pravljico Goldilocks and the three bears. Učenci podoživijo besedilo in uredijo vtise o njem Poklicani učenci odgovarjajo na vprašanja.
---	---

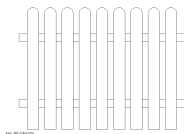
- Kaj so jedli? - Kaj je očka storil? Otroke sproti sprašujem tudi v angleščini: - Who were the three bears? - Where did they live? - What did the garden have? - What did Mommy Bear do every morning? - What was the little girls name? - What was she doing in the house? - What did she break? - Where did she go afterwards? - Who came home? • Obnova zgodbe (Poklicani učenci obnovijo pravljico). • Tiho branje: Vsakemu učencu posebej razdelim list s celotno pravljico. • Skupno branje: Jaz preberem zgodbo naglas. • Razlaga neznanih besed: Razložimo besede, ki jih ne razumejo in jih zapišemo v njihov zvezek za angleščino.	Poklicani učenci obnovijo pravljico. Vsak učenec zase prebere besedilo in podčrta neznane besede.
---	---

3. Zaključek: Učencem razdelim delovne liste. Ko rešijo delovni list, ga skupaj pregledamo. Na tablo zapišem rešitve. Poleg rešitev zapišem v angleščini različne barve (npr.: a bear is brown). Učenci morajo te predmete pobarvati s tako barvo, kot zapišem.	Učenci me poslušajo. Učenci povedo, katerih besed ne razumejo in jih skupaj prevedemo. Jaz jih zapišem na tablo, oni pa v zvezek. Učenci rešijo delovne liste.
---	---

Opombe: Sproti prilagajam raven angleščine, glede na znanje učencev.
Domače delo učencev: Delovni list (če ga ne dokončajo).
Prilogi: - delovni list. - besedilo pravljice Goldilocks and the three Bears.

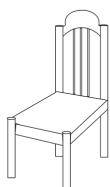
Goldilocks and three bears - Worksheet

1. Write the word matching the picture.

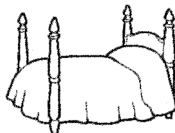

___ R _ O _ _ _ _ _ _ _ _ E _ _ _ V _ G _ _ _

2. Match the words with pictures.

©Kidsfront.com

BED

FIRE

CLOCK

CHAIR

3. Colour the Goldilocks and the three bears!

Obnova pravljice (učni list za otroke)

Goldilocks and The Three Bears

Once upon a time, there were three bears, Daddy, Mommy, and Baby Bear.

They lived in a little cottage in the woods. The garden was full of flowers and it had a pretty white fence.

Every morning, Mommy Bear put on her apron and cooked a big saucepan of porridge on the stove. Then she poured it into three bowls for breakfast. One morning it was too hot to eat right away, so they all decided to go for a walk while it cooled down.

A little girl called Goldilocks was out for a walk that morning. She was beginning to feel tired and hungry. She walked up the path to the cottage and knocked on the door, but there was no answer. So she wiped her feet on the doormat and tiptoed inside.

Goldilocks looked at the table. It was set with a mug, a spoon and a napkin beside each bowl of porridge. She tried one bowl at a time. The first was too hot, and the second too cold. The third tasted just right, and she ate it all up.

Then Goldilocks saw three chairs in front of the fire. Each chair had a little footstool and a cushion. The first two were much too big, so Goldilocks tried the third chair. As soon as she sat down, it broke!

Then Goldilocks climbed the stairs and went into the bedrooms. Each room had a snug little bed, with a white pillow and a quilt. The first bed was too hard. And the next bed was too lumpy. But the third bed was so soft that Goldilocks fell fast asleep!

When the bears came home they took off their boots and went to the table. »Someone is been eating my porridge,« said Baby Bear. »And my chair is broken, too!« They looked in the cabinet, behind the cupboard, and under the piano. Then they went upstairs.

»Someone's in my bed!« cried Baby Bear. Goldilocks jumped up, knocking the clock from the bedside table. She picked up her shoes and ran out of the cottage, through the garden gate. »Come back,« called the Bears from the window.

The Bears weren't really angry, so they ran after Goldilocks to invite her back for lunch. They had sandwiches, cupcakes, and a big pitcher of lemonade. Afterwards Goldilocks helped clean up, and Daddy Bear got a hammer to fix the broken chair.

6.2.2. Analiza učnih ur

Pred izvajanjem učnih ur angleščine, sem se dodobra pozanimala o znanju in zanimanju učencev za angleščino. Tako sem lažje osnovala svojo učno pripravo in si pripravila tudi zasilne izhode v primeru, da ura ne bo potekala, kot sem si načrtovala v pripravi.

Prvi dve uri sem načrtovala in izvedla klasično, frontalno in brez lutke. Učenci 3. b razreda OŠ Trebnje se angleščino učijo prvo leto. Nekateri so se je učili že v vrtcu, nekateri pa tudi fakultativno. Po priporočilih mentorice in učiteljice, sem si izbrala pravljico primerno starosti otrok: *Goldilocks and the Three Bears*.

Uro sem začela s predstavitvijo sebe, kdo sem, od kje sem, zakaj sem z njimi in kolikokrat bom z njimi. Pri učencih sem začutila takojšnjo sprejetost. OŠ Trebnje je ena največjih šol v Sloveniji, ampak hkrati je še vedno vaška šola. Tu se vsi med sabo poznajo in praksa, nastopi oz. hospitacije študentk niso pogosta zadeva, kar je velika prednost za tiste, ki s(m)o opravljali nastope oz. prakso.

Otroke sem nato povabila na sredino učilnice. Sama sem sedela na stolu in jim pokazala knjigo *Goldilocks and the Three Bears*. Na moje vprašanje, ali sta jim naslovnica in naslov kaj znana, so mi pritrdilno odgovorili, da je to pravljica Zlatolaska in trije medvedi. Ena od učenk je tako brez težav povedala obnovo pravljice. Z visoko motiviranostjo so si želeli slišati še angleško različico pravljice.

Pravljico sem brala sede in knjigo sem imela obrnjeno proti njim. Vsako stran sem brala počasi, razločno in z različnim tonom. Med branjem besedila sem posamezne besede, ki so sodile k sliki povezala k le tej, tako, da so učenci lahko sproti vedeli potek zgodbe. Pri krepkih besedah sem se dodatno ustavila in jih z njimi ustno in v slovenskem jeziku ponovila.

Po prebrani pravljici je sledil čas za čustven premor po branju in izražanje mnenj in vprašanja za razumevanje. Odgovor na vprašanje, ali jim je bila pravljica všeč, je bil pritrdilen. Najbolj so jim bili v pravljici všeč posamezni odseki in pripetljaji Zlatolaske in medvedov. Na primer, ko je Zlatolaska poskusila vse tri kaše, ko je zlomila stol, ko je vrgla uro iz nočne omarice itn.

Nekaj otrok v razredu je pravljico v angleškem jeziku v celoti razumelo. Veliko je bilo takih, ki so se pritožili, da pravljice v celoti niso razumeli. Da so sicer razumeli nekaj besed in

besednih zvez, vendar vsega pa ne. Pravljico sem še enkrat prebrala, zopet počasi, razločno in s poudarki. Učenci so še vedno zavzeto poslušali. Po drugem branju so bolje razumeli, še vedno pa so se našli učenci, ki jim je razumevanje zgodbe delalo težave.

Po drugem branju so sledila vprašanja za razumevanje. Na vsa vprašanja so otroci odgovarjali v slovenščini in na vsa so odgovorili tudi pravilno. Njihovo pravilno odgovarjanje na vprašanja sem povzela tudi iz tega, da so prej poznali slovensko različico zgodbe. Otroci se sami od sebe niso trudili odgovarjati v angleščini. Potrebovali so spodbudo. Vendar je bil le začetek ure in še niso bili čisto utečeni v govorjenje.

Učenci so se posedli v svoje klopi. Razdelila sem jim besedilo pravljice. Navodilo je bilo, da vsak učenec tiho prebere besedilo pravljice. Zanimivo je bilo to, da so nekateri učenci z zanimanjem začeli brati, drugi so bili nejevoljni, spet pri tretjih sem pa slišala: »Joj, pa zakaj?« Skrbelo jih je tudi to, da bodo morali glasno brati: »Mi še ne beremo dobro angleško!« »Saj nam ne bo potrebno brati naglas, kaj ne?« Tu sem videla, koliko strahu imajo pred izpostavljanjem v angleščini. Seveda, to samozavest tudi težko pridobiš tako hitro. Je bil pa v razredu fant, ki se je zelo veliko izpostavljal v angleščini. Kasneje sem izvedela, da je bil že dvakrat v Ameriki in da doma oče in mati govorita angleško z njim. Zaradi veliko izkušenj in realnih situacij, si je upal izpostaviti. Ob njihovem prebiranju teksta sem hodila od učenca do učenca. V navodilu sem jim rekla, da morajo podčrtati neznane besede. Pri nekaterih je bilo kar veliko podčrtano, spet pri drugih zelo malo. V osnovi so me zelo presenetili z dobrim znanjem angleščine.

Po prvem branju so me učenci prosili, če jim lahko še enkrat preberem besedilo. Po mojem tretjem branju so sami želeli prebrati še enkrat. Pri nekaterih učencih sem začutila nejevoljo: »To je dolgočasno.«

V drugi uri so učenci povedali, katere besede so podčrtali. Večino besed smo ustno prevedli v slovenski jezik. Tiste besede, ki sem jih pa jaz v besedilu s krepkim napisala oz. sem si zadala cilj, da jih utrdijo smo jih pa prevedli in zapisali v zvezek.

Otrokom sem nato razdelila drugi delovni list. Drugi delovni list je bil bolj »sproščen«. Vsaj ta beseda mi je padla na pamet, ko sem zaslišala njihove vzdih: »O, nekaj narisanega.«

Pri prvi nalogi so morali poiskati slike v besedilu. Za lažje iskanje sem jim te besede že krepko označila. Vseeno so imeli nekateri težave in so gledali k sošolcem. Skušala sem jim ohranjati pozornost in jih usmerjati v to, da sami poiščejo rešitev. Nekateri so bili že utrujeni

in se jim ni več ljubilo. Rešitve naloge sem napisala na tablo. Slišala sem kar nekaj prijetnih vzklikov: »Ohhh, yes!« »Dobro mi je šlo!« Počutila sem se prijetno ob teh vzklilih.

Pri drugi nalogi so morali povezati besedo s slikami. Ni bilo pretiranih težav, ker so večinoma logično sklepali. Naloga jim je bila tudi ljubša. Drugo nalogo smo ustno preverili skupaj z učenci.

Pri zadnji nalogi so morali učenci pobarvati sliko zlatolaske in medvedov.

Preden so začeli z zadnjo nalogo, sem učencem napisala na tablo poleg rešitev delovnega lista še barve (npr.: bear – brown, cottage – yellow ...). Učiteljica mi je omenila, da utrjujejo barve, in da naj vključim tudi ponavljanje v učno uro. Naloga jim ni bila težka, ker jim je bila dokaj domača. Na koncu sem jih pustila, da so v miru pobarvali slikico.

Ura me ni notranje izpopolnila. Čutila sem, da je v uri nekaj manjkalo. Neprijetno sem se počutila ob negativnih vzklilih in hkrati sem se vsakega prijetnega zelo razveselila. Ura je bila klasična, frontalna, taka, kakršnih nisem vajena. Imela sem občutek, da so učenci od mene, kot od študentke, pričakovali več.

6.3. Uri angleščine z lutko

6.3.1. Učna priprava s prilogami

NASLOV ŠOLE: OŠ Trebnje Kidričeva ulica 11 8210 Trebnje	PRIPRAVA NA POUK	Predmet: Angleščina
Študentka: Nina Bevec		Šolsko leto: 2012/2013
Razred: 3. c		Datum: 29. 3. 2013

Tematski sklop: Obravnava umetnostnega besedila.

Tema: Goldilocks and the three bears

Operativni cilji:

- Učenci ločijo realni in domišljjski svet;
- Znajo obnoviti zgodbo v slovenščini;
- vstopajo v ustvarjalni dialog z umetnostnim besedilom, literarni svet.

Učne oblike	Učne metode	Učni pripomočki in učna sredstva
- frontalna - individualna - skupinska	- razlaga - razgovor - delo z besedilom - metoda branja - demonstracija	- Knjiga: Goldilocks and the Three bears, - besedilo Goldilocks and the three bears, - delovni list 2, - dramsko besedilo,

		- listi z zaporedjem, - 2 lutki odraslih medvedov, - 1 lutka medveda otroka, - 1 lutka deklice, - slike treh skled, ograje in koče na palici, - prenosno gledališče.
--	--	---

ARTIKULACIJA UČNE URE	
Dejavnosti učiteljice Uvodni del Otroke pozdravi lutka Father Bear. Otrokom povem, da zna lutka Father Bear govoriti samo po angleško in ne govori nič slovensko. Sicer je pa Father Bear zelo zgovoren. Otrokom v angleščini začne razlagati, da se mu je nedolgo nazaj zgodila strašen zaplet, ki bi ga rad delil z njimi. Nato jaz vprašam otroke v slovenščini ali so razumeli Father Beara. Seveda jih vprašam tudi v slovenskem jeziku, če želijo slišati zgodbo. (Priloga 1: Delavni list 1). Na mizo postavim prenosno gledališče. Z lutkami zaigram obnovo pravljice Goldilocks and the Three Bears (dramsko besedilo je v	Dejavnosti učencev Otroci poslušajo. Otroci poslušajo in odgovarjajo na vprašanja, ki jih postavlja Father Bear ali jaz.

priponki). Medved nato otrokom še enkrat prebere zgodbo iz knjige (če otroci želijo, še enkrat zaigra lutkovno predstavo). Po končani predstavi in branju knjige naprosim otroke, da skupaj obnovimo zgodbo. Osrednji del: Otrokom razdelim delovne liste s slikami junakov iz knjige in povedi, ki so jih v knjigi izrekli le-ti (Priloga 2: Delovni list 2). Na tablo napišem tri stolpce: MOMMY BEAR, DADDY BEAR, BABY BEAR in GOLDILOCKS. Povedi so označene s črkami: A, B, C, D, E, F, G, H in I. Sprva dam otrokom možnost, da sami poizkusijo. Nato rešimo skupaj. Otrokom razdelim dva delovna lista. Na vsakem so štirje izseki/slike dogajanja. Otrokom naročim, da izrežejo slike in jih nalepijo v zvezek v kronološko pravilnem zaporedju. Na vsako sliko napišejo črko (iz prejšnjega delovnega lista) izpred stavka, ki sodi k posamezni slikici. Najprej to storijo sami, nato skupaj preverimo.	Otroci gledajo lutkovno predstavo in pozorno poslušajo. Otroci izrazijo svoje mnenje o lutkovni predstavi. Otroci poslušajo pravljico, ki jo bere Father Bear. Otroci obnovijo zgodbo. Učenci si ogledajo delovni list in ga sprva skušajo rešiti sami. Otroci hodijo do table in pod imeni junakov iz knjige napišejo posamezno črko povedi, ki jo je izrekel eden izmed junakov. Otroci izrežejo slike, jih nalepijo v pravilnem kronološkem zaporedju v zvezek in dopišejo črko izpred tistega stavka, kamor sodi.
---	--

Učencem podam navodilo, naj si vsak pripravi škarje, lepilni trak in barvice. Razdelim jim listke z imeni oseb iz pravljice in bel prazen list. Otrokom podam navodilo: »Na bel prazen list papirja v velikosti prsta narišite osebe, ki vam je določena in v besedilu ali na delovnem listu najdete poved oz. besedo, ki jo je v pravljici izrekel/a.« 4. Zaključek: Predstava dvojic. Če nam zmanjka časa, nadaljujemo v odmor oz. vadijo z učiteljico.	Otroci formirajo pare in nato v besedilu v knjigi iščejo povedi oz. besede, ki se nanašajo na junaka iz zgodbe. Učenci pripravijo škarje, lepilni trak in barvice. Otroci pogledajo na delovne liste ali v knjigo izgled osebe, jo narišejo in se spomnijo povedi ali besede, ki jo je ta oseba izrekla. Vse dvojice sodelujejo pri predstavi.
---	---

Opombe: Sproti prilagajam raven angleščine, glede na znanje učencev.
Domače delo učencev: Če kdo ne dokonča delovnega lista v šoli, ga dokonča doma.
Priloga/e: Delovni list 2, Izseki dogajanja, dramsko besedilo.

Goldilocks and three bears – Worksheet 1

DADDY BEAR: »Hello! I am the father bear. I live with my family in a little cottage. Our garden is full of flowers and has a pretty white fence.«

MOMMY BEAR: »I cooked a big saucepan of porridge on the stove.

BABY BEAR: »It is too hot! Let's go out for a walk!«

GOLDILOCKS: »I am tired and hungry. Ohh a cottage! Let me see if there is anyone at home!«

GOLDILOCKS: »Ohhh a porridge! This one is too hot, this one is too cold ... Mmmm but this one tastes just right.«

GOLDILOCKS: »Ohh a chair ! Oh no, it broke down.«

GOLDILOCKS: »I am so sleepy. Let me find a bed.«

BABY BEAR: »Someone has been eating my porridge, and my chair is broken too!«

BABY BEAR: »Someone is in my bed!«

GOLDILOCKS: »Aaaah!«

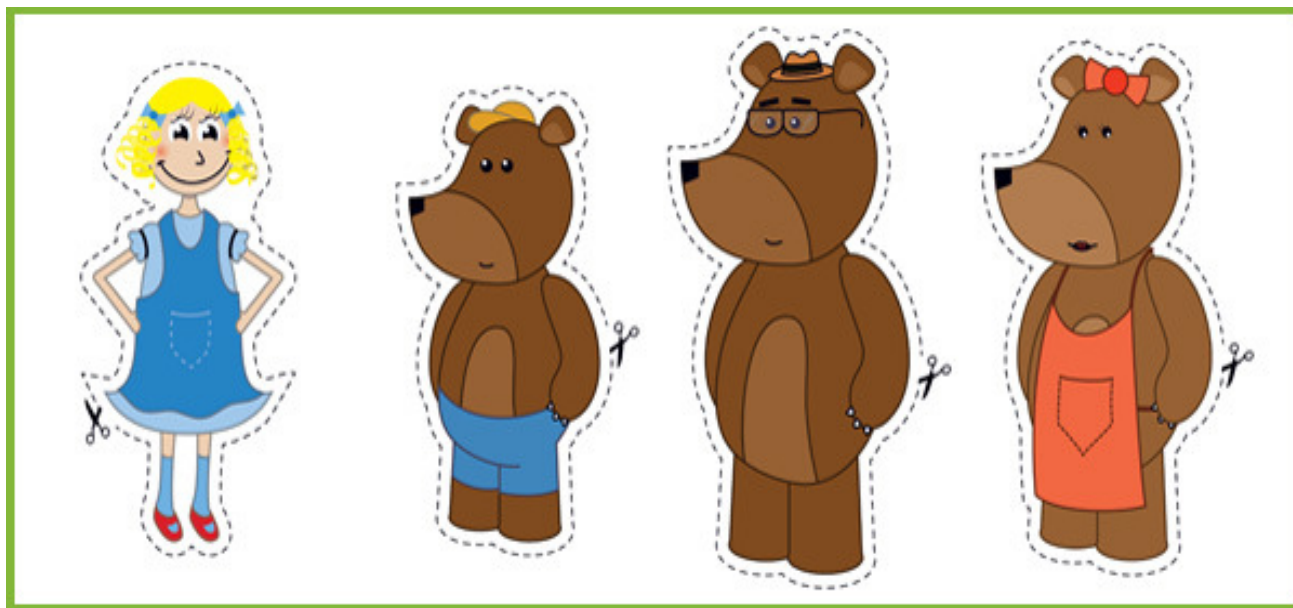
ALL: »Come back!«

GOLDILOCKS: »Really?«

BABY BEAR: »Yes really, we are not angry. Come, we will have sandwiches, cupcakes and lemonade.«

DADDY: »And I will fix the broken chair.«

Goldilocks and the three bears – Worksheet 2

Match the sentences!

A: Went for a walk.

B: She broke the chair.

C: »Someone has been eating my porridge.«

D: »Come back!«

E: »Someone is in my bed.«

F: She fell fast asleep.

G: The first was too hot, and the second too cold. The third tasted just right!

H: »My chair is broken too.«

I: Cooked the porridge.

6.3.2. Analiza učnih ur

»Učenci, dober dan! Danes imam s sabo prav posebnega gosta, ki je pripotoval od daleč. Govori pa samo angleško, vendar je zelo zgovoren. Tako ga boste morali zbrano poslušati.« S takim nagovorom sem začela uro in jih zelo motivirala, saj so želeli vedeti, kdo je jih je prišel obiskati. Father Beara sem vzela iz vrečke in ga pokazala otrokom. Otroci so začeli vzklikati: »Father Bear!« »Medvedek očka!« »To je ati od unih.«

Father Bear je učencem povedal, da se mu je pred kratkim zgodila neverjetna zgodba, ki bi jo rad delil z njimi. Vprašal je otroke, če lahko z njimi deli zgodbo. Vsi otroci so mu pritrdili, da lahko.

Z lutkami sem odšla za prenosno gledališče. Učencev za gledališčem nisem videla. Slišala sem pa njihov smeh in njihove komentarje: »O, tole je pa ful dobro.« Sploh, ko je Zlatolaska smrčala so se učenci zelo nasmejali. Pri lutkah sem izbirala povedi, ki niso bile pretežke in so bile bistvene za otroke, da so dojemali bistvo zgodbe. Po končani predstavi so učenci vzklikali: »Še enkrat, daj še enkrat!«

Brez tega, da bi jih vprašala, če jim je všeč, sem videla, da jim je bila predstava všeč. Več kot očitno so mi to s svojo obrazno mimiko in kretnjami dokazali. Sproti sem se odločila, da branje knjige z lutko ni potrebno. Še enkrat sem jim zaigrala lutkovno predstavo in jih nato poprosila, naj mi obnovijo pravljico. Otroci so dvignili roke; klicala sem posamezne učence, da so po delih obnavljali pravljico.

Po lutkovni predstavi sem otrokom razdelila delovni list. Na delovnem listu so bile slike junakov iz pravljice in po črkah označene povedi, ki so jih izrekli. Najprej sem učence pustila, da so pregledali delovni list in ga prebrali. V tem času sem na tablo napisala imena vseh štirih junakov: Father, Mommy, Baby in Goldilocks. Naloga učencev je bila, da so naglas prebrali poved in zapisali črko na tablo pod imenom osebe. Vaja za otroke ni bila težka, tudi dobro so naglas izgovarjali povedi. Učenci so hodili k tabli in zapisovali črke. Nalogo so komentirali: »Nič lažjega kot to!«

Pri naslednjem delovnem listu so morali osem slik razvrstiti po kronološkem zaporedju. Naloga jim ni delala veliko težav. Hitro so slike izrezali in jih nalepili v zvezek. Prosili so me, če lahko pobarvajo slike. Odgovorila sem jim, da bodo lahko pobarvali slikice, če nam bo ostal čas oz. jih bodo lahko pobarvali doma.

Po reševanju delovnih listov sem učencem podala navodila, naj pospravijo vse z mize in pripravijo lepilni trak, škarje, barvice in flomastre. Vsakemu posebej sem razdelila na listku napisano ime dveh oseb iz pravljice in bel list papirja. Na bel list papirja so morali (v velikosti prsta) narisati enega izmed junakov (odvisno, katerega so dobili) in si ga z lepilnim trakom prilepiti na prst. Potem so morali v besedilu ali v delovnih listih poiskati eno poved ali besedo, ki se nanaša na njihovo osebo. Moj cilj te naloge je bil, da bi vsak izmed njih javno spregovoril.

Ob pripravi te dejavnosti sem bila v strahu, da veliko učencev ne bo želelo pred vsemi govoriti v angleščini. Ker sem opazila nekaj straha in nejevolje med nekaterimi posamezniki, sem individualno pristopila do posameznika in mu dala manjši nasvet, naj pa poskusi reči samo dve besedi ali pa mogoče samo eno. Pomembno mi je bilo to, da bo učenec razumel nalogo in jo v slovenščini znal obnoviti.

Moj strah, da si učenci ne bodo upali govoriti, je bil neupravičen. Sprva sem dala seveda prednost, tistim, ki so imeli več poguma in se javili sami. Na tak način sem poskrbela, da so tisti, ki so bolj sramežljivi, zbrali pogum. Če bi nekoga silila v predstavo, bi hitro dosegla nasprotni učinek, saj bi se lahko kdo uprl in ne bi želel nastopati. Prvi poklicani učenec je bil Baby Bear in ta je rekel: »Lets go for a walk!« Nato se nam je predstavila Mommy Bear: »I cooked the porridge!« Naslednji je bil oče: »I am the father, I live in a cottage.« Seveda so tisti učenci, ki so se sami javili in želeli biti prvi, povedali tudi daljšo poved.

Naslednja »skupina« učencev je bila tista, ki sem jih morala sama poklicati. Tem učencem je bilo sicer nelagodno, vendar so rabili samo nek »potisk«, da so lahko spregovorili. Pripravljeno so imeli samo kako besedno zvezo, kot je: for a walk, I porridge, chair broken itn.

Zadnja »skupina« učencev so bili tisi, ki se niso želeli izpostavljati, kljub temu, da je bilo veliko učencev, ki so nastopili pred njimi. To so bili štirje učenci, dve deklici in dva fanta. Malo sem jih še spodbudila, naj le pove njihov junak zgodbe svoj stavek. Še vedno se niso želeli izpostaviti. Dejala sem jim, da naj jih ne bo strah, saj ne govorijo oni, vendar govori njihova lutka na prstu. In če se ona zmoti, nič hudega. Se bomo pa njej smejali. In neverjetno, eden od teh štirih učencev je kar sam od sebe spregovoril (imel je lutko Baby Bear): »Come back!« Na obrazu njihove učiteljice sem opazila začudenje. Kasneje mi je povedala, da je učenec splošno zelo tih in se ne izpostavlja sam. Takrat sem si sama pri sebi rekla: »Evo, lutka zares dela čudeže.«

Tudi ostali trije učenci so nato spregovorili. Vsi trije so sicer rekli samo eno besedo, ampak govorili so v angleščini. In to je tisto, kar je bilo pomembno. Vsi učenci so s prstno lutko govorili v angleščini. Čeprav stavki niso bili celotni in popolni (česar tudi nisem pričakovala), so si upali govoriti v angleščini. Moj cilj ure je bil dosežen.

Iz učilnice sem odšla z nasmehom, saj sem dosegla tisto, kar sem si zadala.

6.3. Skupna analiza

Kot bodoči učiteljici mi ni bilo najlažje organizirati »klasično« uro. Tako malo idej je prišlo na dan ob pisanju. Poleg tega je bilo oteženo tudi dejstvo, da otrok in njihovega realnega znanja angleščine nisem poznala. Pisanje druge ure mi je bilo mnogo lažje, saj sem lahko vključila več njihovega samostojnega dela, več konkretnih nalog in seveda, dejavnosti z lutko. Lažje mi je bilo tudi zato, ker sem že enkrat bila pri njih in sem zaznala njihovo raven angleščine. Ta ni bila tako nizka, kot sem sprva predvidevala. Otroci so razumeli vprašanja in besedila v angleščini.

Pri uri brez lutke sem prebrala besedilo pravljice. Opazila sem, da nekateri niso pozorno in zbrano poslušali moje branje. Pri prošnji, naj mi obnovijo pravljico, sem začutila nekaj zadržkov. V kolikor so pri uri z lutkami vsi pozorno gledali in poslušali mojo predstavo. Prav tako so brez težav še enkrat obnovili mojo pravljico in s smehom poudarili točke, kjer jim je bilo smešno. Učenci so želeli, da bi jim še enkrat zaigrala lutkovno predstavo. Pri uri brez lutke me niso prosili, naj jim še enkrat preberem pravljico.

Pri prvi uri sem vprašala učence, če si kdo želi prebrati besedilo naglas. Javil se je en učenec, vendar mu je šlo bolj težko. To dejavnost sem kar kmalu prekinila in so začeli tiho brati, kar jim je bilo bolj po godu. Pri lutkovni dejavnosti s prstnimi lutkami so vsi učenci govorili v angleščini. Kar je tudi bil moj končni cilj.

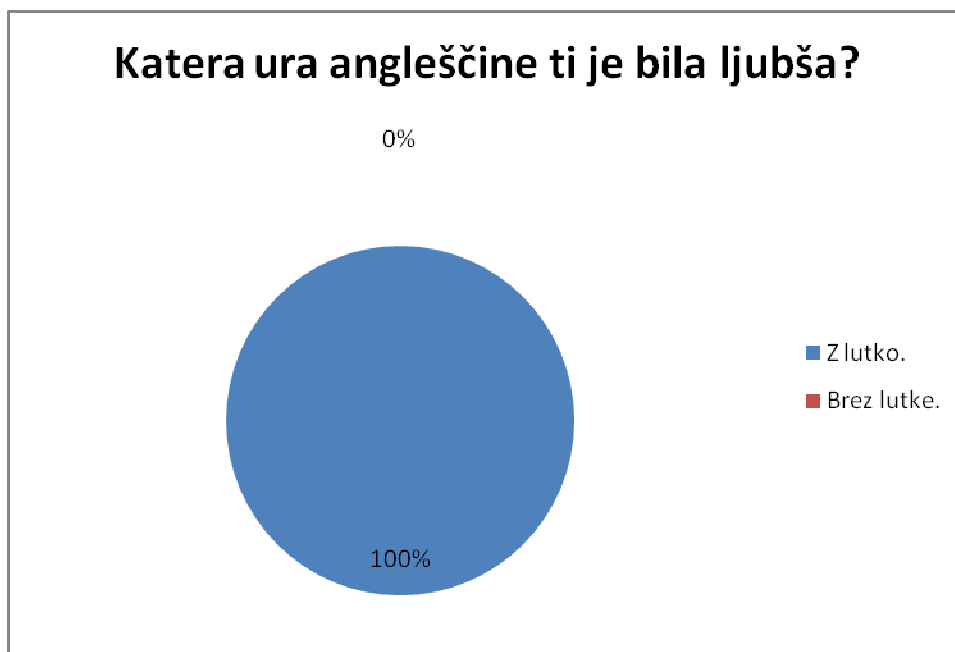
Wingate (2008) nam pravi, ko igraš v dramskih aktivnostih, nisi to ti, si druga oseba, si princ oz. princesa. »V dramskih aktivnostih ne izgovarjaš svojih besed, izgovarjaš besede vloge, ki jo igraš. Pravzaprav »nosiš masko«. In ne moreš biti neumen, ker to nisi ti. In ravno na ta način sem prepričala tiste štiri učence, ki se niso upali izpostaviti. Saj so uvideli, da bo junak iz zgodbe izpadel smešen in ne oni.«

Pri lutkah v razredu imamo dve vrsti lutke po stalnosti: stalne (pomočnik učitelja) in občasne lutke. Jaz sem seveda izbrala občasne lutke. Zato je več razlogov. En razlog je ta, da v razredu nimajo stalne lutke, s katero bi lahko delala. Pa tudi, če bi jo imeli, bi jo jaz težko vodila, ker ne bi bilo za učence isto. Prav tako pri obravnavi literarnega dela težko delamo s stalno lutko. Zato potrebujemo občasne lutke, ki uro angleščine popestrijo in jo naredijo bolj živahno. Uro sem popestrila in naredila bolj zabavno in tudi obnova pravljice in posamezne besede so se

jim bolj vtisnile v spomin. Da sem jim popestrila uro in jo naredila zabavno, so mi pa dokazali s svojimi odgovori na moja vprašanja.

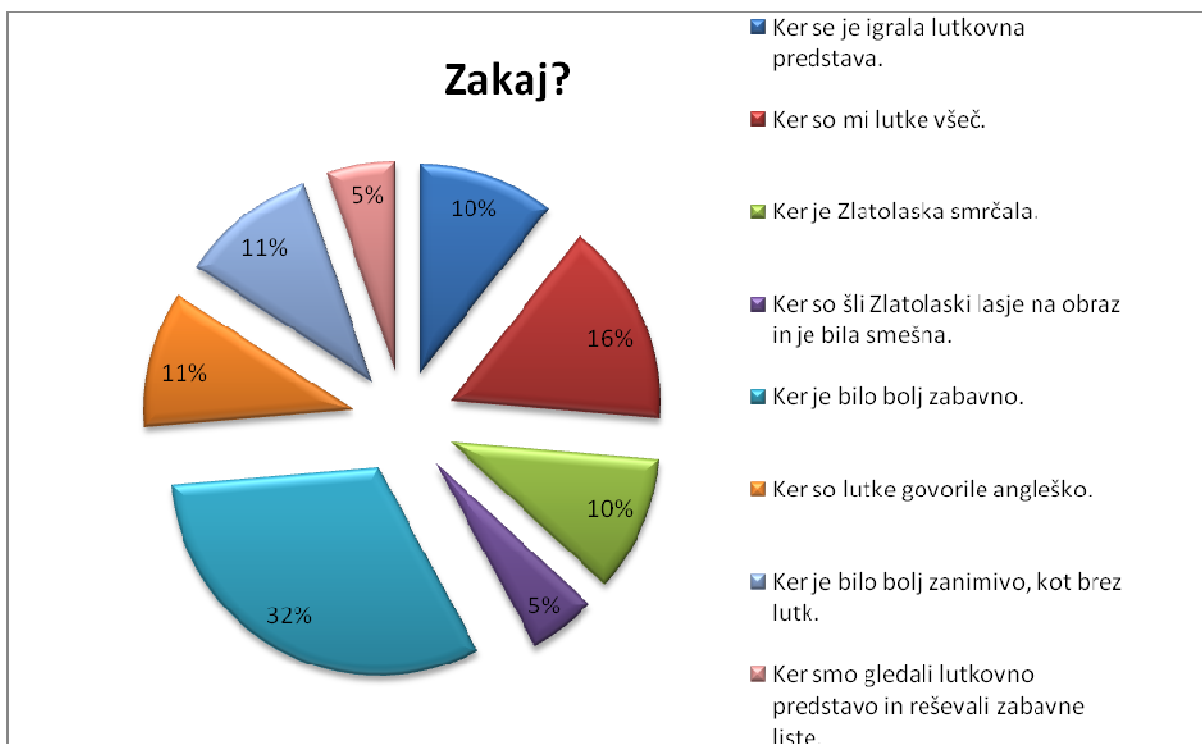
Po končanih urah sem otrokom razdelila vprašalnik z dvema bistvenima vprašanja:

1. Katera ura angleščine ti je bila bolj všeč?
2. Zakaj?

Graf 1: Strukturni prikaz odstotkov odgovorov otrok o tem, katera ura jim je bila ljubša.

V razredu je 24 otrok, od tega so trije manjkali. Vrnjene sem dobila vse odgovore. Pri prvem vprašanju sem dobila pozitiven odgovor od vseh učencev. Se pravi, vsem učencem je bila bolj všeč ura angleščine z lutko.

Graf 2: Prikaz odgovorov učencev zakaj jim je bila izbrana ura ljubša.

Ura z lutko jim je bila bolj všeč, ker:

- se je igrala predstava (2 učenca);
- so mi lutke všeč (3 učenci);
- je Zlatolaska smrčala (2 učenca);
- so šli Zlatolaski lasje na obraz in je bila smešna;
- je bilo bolj zabavno (6 učencev);
- so lutke govorile angleško (2 učenca);
- je bilo bolj zanimivo, kot brez lutk (2 učenca);
- smo gledali lutkovno predstavo in reševali zabavne liste.

Če povzamem zapise učencev, jim je bila ta ura veliko bolj všeč, ker je bila drugačna kot klasična. Večini učencev je bila ura z lutko bolj všeč, ker je bila bolj zabavna kot prva ura angleščine. Sama sem čutila večji pozitivizem v zraku takoj, ko sem začela postavljati prenosno gledališče. Otroci so rekli: »Vau, kaj pa to?« Z veseljem so sprejeli Father Beara in ga s spoštovanjem poslušali. Njegova samozavest in dobra angleščina, ga je otrokom naredila

še bolj zanimivega. Bil je drugačen kot ostale lutke, govoril je angleško. Komaj so čakali na moj začetek predstave. Po končani predstavi so z velikim navdušenjem pripovedovali obnovo pravljice, medtem ko so se pri prvi uri nekateri obotavljali in z zadržkom obnavljali zgodbo.

Pri urah angleščine je bila prisotna njihova učiteljica angleščine. Ta je pohvalila mojo uro in se mi zahvalila za obravnavanje literarnega dela. Povedala je, da je sama nameravala to delo obravnavati na koncu šolskega leta. Sedaj pa se je odločila, da bo tudi v ostalih oddelkih obravnavala (to) literarno delo.

IV. ZAKLJUČEK

Lutka ima posebno čarobno moč, ki omogoča otroku, da stopi izven realnega sveta in se poglobi v domišljijски, fiktiven svet. V svet, kjer ni sramu, bolečine in kjer obstajajo stvari, katere sam ne zmore narediti (npr. leteti, govoriti pod vodo). Lutka pa vse to zmore, saj ni omejena z ničemer.

Tudi, če je ne vodijo otroci, ampak učitelj, se otroci ob lutki počutijo sproščene. Saj so lutke blizu njihovem domišljijškem svetu, ki je tako velik v otroških letih. Pa tudi lutkam učenci bolj zaupajo in lažje z njimi spregovorijo o zadregah in zagatah.

Ne samo iz vidika sproščenosti in moči na otroka, lutka ima tudi veliko vpliv na otrokov čustven, socialen in spoznaven razvoj. Lutka v začetni fazi vpliva na otrokovo domišljijo in ustvarjalnost, ki sta ključna elementa za nadaljnji razvoj. Otrok se z lutko in preko igre razvija na različnih področjih. Lutka je za otroka igra, ki jo lahko pedagogi s pridom izkoristimo. Lutka vpliva na koordinacijo gibanja. Preko lutke se tudi lažje vklopi v družbo (se socializira), nauči se prilagajanja ter bolje razume delo in hierarhijo v družbi. Pri delu z lutko otrok neguje in razvija odgovornost do lutke in kasneje do drugih stvari. Z lutko tudi nesamozavestni otroci pridobivajo in gradijo svojo samozavest. Lažje in lepše izražajo svoja čustva, želje in komentarje.

Sama sem se magične moči lutke dobro zavedla na praksi v 4. letniku in pri izvajanju učnih ur za diplomsko nalogo. Na praksi sem jo uporabljala pri drugih učnih predmetih, vendar njen učinek je enak pri vseh učnih predmetih. Bila je tako motivacijsko kot vzgojno sredstvo. Z njo sem izboljšala komunikacijo med mano in učenci. Z njo so vsi učenci govorili v angleščini.

Želja staršev in okolja po znanju angleščine je velika. Prej se učenci začnejo spoznavati s tujim jezikom angleščine, boljše je. Zavedati se moramo, da so otroci v svojih zgodnjih letih učenja kot goba, zelo dojemljivi in odprti za znanje. Vendar pa so hkrati tudi zelo občutljivi. Ravno zaradi tega moramo paziti, kakšne učne metode uporabljamo pri poučevanju angleščine. Poučevanje angleškega jezika mora potekati preko pesmi, rim, glasbe, slik, petja pesmic in lutk.

Z uporabo lutk pri poučevanju angleškega jezika imamo tako brezmejno širino. Lahko je naš stalni pomočnik, ljubljene razreda, ki občasno nadomešča učitelja. Je tista lutka, na katerega se učenci navežejo, je eden izmed njih. Lahko se z njim igrajo, lahko angleške besede

govorijo samo njemu in pred njim jih ni sram. Ob stalnem pomočniku se bodo učenci vsako uro počutili bolj sproščene in govorjenje v angleščini jim bo postajalo čedalje bolj rutinsko. In ravno ta rutina jih bo reševala zadreg, ki se tako rade prikradejo, ko je potrebno govoriti v angleščini. Lahko pa so lutke tudi občasne. Te se pojavijo redko in otrokom popestrijo uro angleščine. Visoko jih motivirajo in jim dajo zagon za učenje angleščine. Največ se naučimo tistega, kar vidimo, slišimo, delamo in izvajamo.

Med pisanjem in izvajanjem ur angleškega jezika, s poudarkom na lutki, sem dojela, da imajo lutke res velik pomen pri učenju in poučevanju angleškega jezika. Razredna klima in razpoloženje otrok pri drugi uri je bilo veliko bolj pozitivno, navkljub slabemu vremenu in zadnji uri v petek pred počitnicami. Otrokom se je lutkovna predstava zdela zelo zabavna. Med izvajanjem dejavnosti s prstnimi lutkami so bili otroci zelo sproščeni, vsi so govorili v angleščini, tudi najbolj tihi in mirni. Motivacija otrok je bila celotni dve uri zelo visoka.

Teoretični del diplome vsebuje kar nekaj ključnih in bistvenih informacij za delo z lutko, ki jih potrebujejo učitelji angleščine na razredni stopnji. Lahko jim je v veliko pomoč pri načrtovanju dela z lutko pri pouku angleškega jezika.

V prihodnjih raziskavah bi bilo zanimivo raziskovati stališča učiteljev do uporabe lutke pri angleščini ter njihovo pogostost uporabe. Prav tako bi bilo zanimivo raziskovati dolgoročni vpliv lutke na znanje in motivacijo učencev.

V. LITERATURA

1. Borota, B., Geršak, V., Korošec H., Majaron. E. (2007). *Music, dancing and puppets in childs play*. Koper: University of Primorska Faculty of Education Koper.
2. Brumen, M. (2003). *Pridobivanje tujega jezika v otroštvu: priročnik za učitelje: teoretična in praktična izhodišča za učitelje tujega jezika v prvem in drugem triletju osnovne šole*. Ljubljana. DZS
3. Brumen, M. (2004). *Didaktični nasveti za začetno poučevanje angleškega in nemškega jezika*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
4. Coffou, V. (2004). *Lutka u školi*. Zagreb: šolska knjiga.
5. Čok, L. (1994). *Učiti drugi/tuji jezik – kje, koga, kako*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta v Ljubljani.
6. Korošec, H. (2003). *Lutke in gledališka igra kot oblika simbolne igre*. *Sodobna pedagogika* 54(2), str. 190-205.
7. Korošec, H. (2005). *Lutka – otrokov vsakdan v šoli*. *Razredni pouk: Revija Zavoda RS za šolstvo*, 7(2), str. 35-41.
8. Korošec, H. (2007). *Gledališče – medij za učenje in poučevanje ter otrokov celostni razvoj*. *Sodobna pedagogika*, 58(3), str. 110-127.
9. Kroflin, L. (2012). *The power of the puppet*. Zagreb : The UNIMA Puppets in Education, Developement and Therapy Commission ; Crotian Centre of UNIMA.
10. Majaron, E. (2006a). *Možnosti lutke pri doseganju kurikularnih ciljev v osnovni šoli*. *Vzgoja in izobraževanje*, 37(2), str. 38-39.
11. Omerzu, S. (2010). *Avtomati, lutke, igralci = Automatons, puppets, actors*. Ljubljana: Mednarodni grafični likovni center.
12. Phillips, S. (1999). *Drama with children*. Oxford University Press
13. Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners*: Oxford: OUP.
14. Pižorn, K. (ur.) (2009). *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
15. Seliškar, N. (1995): *Igramo se in učimo*. Ljubljana. Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport.
16. Skela J. in M. Dagarin Fojkar. (2009). *Presek teorij učenja in poučevanja drugega/tujega jezika v otroštvu*. V: 14. Pižorn, K. (ur.) (2009). *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

17. Slattery, M. (2008). *Teaching with bear: Using puppets in the language classroom with young learners*, Oxford, Oxford University Press.
18. Trefalt, U. (1993). *Osnove lutkovne režije*. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
19. Wingate, J. (2008). *Why do drama? Young learners* (the newsletter of the young learners special interest group), str. 10-11.
20. Žigon, L. (1992). *Metoda – lutka: Lutka kot vzgojno in učno sredstvo*. Didakta, str. 5-7

Spletni viri:

1. Majaron, E. (1998). *Lutka – idealna povezava didaktičnih smotrov*. Pridobljeno 18. februarja 2013, s svetovnega spleta: http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/edi03-slo-svn-t03.pdf.
2. Ministrstvo za šolstvo in šport. UN za angleščino za osnovno šolo. (2011). Ljubljana: Pridobljeno 22. maja iz svetovnega spleta: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_anglescina.pdf
3. Paškvan, P. (2. februar, 2010). *Svet lutke*. Pridobljeno 18. Februarja 2013, s svetovnega spleta: http://www.ringaraja.net/clanek/svet-lutke_890.html.

Spletni viri slikovnega gradiva:

1. **Slika 1:** <http://waldorfbyme.blogspot.com/2012/03/prstne-lutke-od-filca.html>
2. **Slika 2:** <http://tiiiger24.blogspot.com/2011/10/me-and-mattys-knee-puppets-i-love-being.html>
3. **Slika 3:** www.marionete.si
4. **Slika 4:** <http://javorske-drobtinice.blogspot.com/2011/02/sencno-gledalisce-v-podaljsanem-bivanju.html>